

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

XXIX. ÉVFOLYAM, 17. SZÁM

ÁRA: 1,80 Ft

1987. NOVEMBER 5.

MARX KÁROLY
KÖZPONTI KÖNYVTÁRA
Telefon: 176-827 Telex: 224186 mkke h.
1828 Budapest 5. Pf.: 489

Meghívó

A nagy októberi szocialista forradalom 70. évfordulója alkalmából ünnepi megemlékezés lesz 1987. november 5-én 2 órakor a központi épület I. előadótermében. A himnuszok elhangzása után Dr. Kollár Zoltán, az általános kar dékánja mond ünnepi beszédet, majd a 40. és a 25. éve párttagok köszöntése történik.

A megemlékezésre mindenkit meghív a MSZMP egyetemi bizottsága, az egyetemi szakszervezeti bizottság, a KISZ-bizottság, valamint az egyetem állami vezetése.

Gólyapár

A felvételt készítette: Nagy Gábor

NEM VÉGLEGES DÖNTÉS

Lanyha részvétel a választásokon

Oktober 22-27. között zajlott le az eddig példa nélkül álló kísérlet: az egyetem valamennyi nappali tagozatos hallgatója közvetlenül választhatta meg a legfontosabb érdekképviseleti fórum hallgatói tagjait, az egyetemi tanács hallgatói tagozatát. A választás eredménye: 488 választott regisztráltunk összesen. A hallgatói tagozat tagjai lettek (zárójelben a szavazatszám): Bajnai Gordon (258), Kalmár Péter (249), Iván Gábor (228), Zeajen Samir (213), Lengyel Csaba (198), Nagy Ernő (193), Szomor Tamás (192), Both Vilmos (184), Vágvölgyi Ilkó (183), Bihari Edmond (179), Soltész Tünde (165), Kerekes Agnes (158), Morgenthal Gábor (149). A tagozatoknak e tanévben rendes tagjai, aztán pedig pótagozatok: Bárczy Péter (147), Szabó Zoltán (138), és Kutassy Jenő (134). Szavazatot kapott még: Kolozsvári László (126) és Csonka István (72). A későbbiekben leirtak szerint ez még nem hivatalos eredmény.

A tagozat maga választja meg elnökét és maga határozza meg munkamegosztását.

A tavaszi hallgatói gyűlésen fel kell vetni a „bizalmi kérdést”, tehát, hogy rendez-

ünk-e akkor új választást vagy sem. Egyébként pedig átterünk a tavaszi időpontú választásokra, hogy azon az I. évfolyamosok is megalapozottabban tudjanak részt venni.

Az új oktatási törvény adta lehetőségeket kihasználva ezután az egyetemi tanács egyharmada hallgató lesz. A megnövekedett létszám nemcsak a tanácson belüli súlyt növeli meg, de lehetővé teszi az érdekképviseleti munka javítását is: talán több energiája jut az új tagozatnak arra, hogy felmérjék: egyes kérdésekben milyen vélemények vannak a képviseltek soraiban, illetve: melyek azok a kérdések, amelyekkel fel kell vetni az egyetem vezetése előtt, a megoldás igényével.

Néhány szót a választások tapasztalatairól, tanulságairól. Mivel ez volt az első, ilyen módon lebonyolított választás, több hiba, mulasztás is történt. Bár a májusban megválasztott ideiglenes hallgatói tagozat legfontosabb feladata — a napi érdekképviselet mellett — a mostani választások előkészítése és megszervezése volt, ez mégsem volt igazán zökkenőmentes. Különösen megmutatkozott ez a jelölőgyűlés

gyér látogatottságában és a jelöltek kis számában. Az egyetemisták jelentős csoportjai még mindig nem tudnak a hallgatói tagozat munkájáról, lehetőségeiről, vagy ha igen, nem látják annak jelentőségét. Ez természetesen nemcsak az ideiglenes ht hibája: itt tart az egyetemi közélet, ennyire voltunk képek. A mintegy ötszáz választó számát van aki kevésnek találja, van aki meglepően soknak: remélem, hogy a legközelebbi választások idején — a most megválasztott ht munkájának (is) eredményeképp jóval többünket fog érdekelni a választás.

Itt kell szólnom a választások számszerű eredményének értékeléséről is. A választás szabályai és a megválasztás kritériuma egymásnak ellentmondóak voltak (ez is a kellő tapasztalat hiányával magyarázható). Nem volt ugyanis kötelező 13 személyre szavazni, lehetett kevesebbre is: sokan ezt kihasználva csak 4-5 jelöltre voksoltak, azokra, akiket ismertek. Ugyanakkor szabályzatunk előírta, hogy a leadott szavazatok 50 százalékánál többet meg kell szerezni a megválasztáshoz. E két dolog már matematikailag is kizárja azt, hogy az első fordulóban szabályszerűen

meg lehessen választani a tagozatot. A leköszönő hallgatói tagozat most mégis azt javasolta, hogy tekintsünk el újabb forduló szervezésétől, hogy változtassuk meg ezt a bekerülési szabályt úgy, hogy az összhangban legyen a választás módjával. Nem lenne ugyanis értelme — a jelen situációban — előírni azt, hogy mindenki köteles 13 személyre szavazni, hiszen az tovább növelné a megválasztás véletlenszerűségét.

Bőségesen lesz feladata az új ht-nek: még e félévben hallgatói gyűlést szervezni, melyen fontos szabályzatokat kell megvitatni és elfogadni (tandíj-, közművelődési szabályzat, oktatók hallgatói véleményezése). Ez alkalommal kerülhet sor más kérdések megbeszélésére is: például kollégium, diákszociális rendszer, albérleti segély stb. Folyamatban van a jövő tanévben induló új képzési rendszer kidolgozása, ennek során a hallgatói érdekek képviselői napi feladat is. A jelöltek programjaiban számos más jó ötlet is felmerült. Megvalósításukhoz sok sikert kívánok, felajánlva a régi ht segítségét is.

Gáspár Tamás
a leköszönő hallgatói tagozat elnöke

Glasznosztj a szovjet felsőoktatásban

— CÉL AZ ÖNFINANSZÍROZÁS —

A Budapesten megrendezett III. magyar-szovjet rektori konferencián október elején részt vett V. P. Grosev, a moszkvai Plehanov népgazdasági főiskola rektora is. A konferencia befejezésével néhány napot töltött egyetemünkön a Plehanov főiskola és a Közgáz együttműködési szerződésének megújítása céljából. Ez alkalommal arra kértük, tájékoztassa lapunkat, mi újság a Szovjetunió felsőoktatásában. A Plehanov főiskola rektora teljes nyíltsággal adott választást arról tanúsodnak, hogy halaszthatatlannak ítélik az átalakítást és ennek érdekében szélesre tárják a kapukat a korszerűsítés előtt.

— Hogyan nyilvánul meg a felsőoktatásban a peresztrojka?

— A peresztrojka általában gyökeresen meg fogja változtatni az egész országban a felsőoktatást. Pontosabban úgy fogalmazhatnánk, hogy elképzelhetetlen a felsőoktatás átalakítása nélkül a népgazdaság teljes átalakítása. Ennek érdekében elvi döntések és határozatok születtek. Először is megváltoztatjuk a felsőoktatási intézmények szerkezetét, csökkentjük a szakok számát, új intézményeket szeretnénk kialakítani és alakítunk ki arra, hogy a felsőoktatást közelebb hozzuk a gyakorlathoz, a termeléshez. Ezeket úgy nevezzük, hogy oktatói-tudományos termelői komplexumok. E komplexumokba egyprofilú felsőoktatási intézmények, vállalatok és tudományos kutatóintézetek tartoznak területi vagy köztársasági megosztásban. Vagyis a legfontosabbnak azt tartjuk, hogy szoros integrációt, alakítsunk ki a felsőoktatás, a tudomány és a termelés között. Ez a kulcskérdése a peresztrojkanak a felsőoktatással kapcsolatban.

— Hogyan érintik a felsőoktatást a gazdaságban megnyilvánuló reformtörékvételek?

— A gazdasági reform elsősorban a közgazdászok képzés megreformálására tette szükségessé az országot. Erre vonatkozólag kidolgoztunk egy koncepciót, amelyet az Ekonomiceszkaja Gazéta című folyóiratban hoztunk nyilvánosságra. Jelenleg folyik a tudósok és a közvélemény vitája a koncepció felett. Az a véleményünk, hogy a gazdasági reform addig nem éri el valódi célját, amíg nem neveljük ki az új közgazdász-nemzedéket, olyan szakemberekre gondolok,

akik teljesen tisztában vannak és értik a gazdasági önfinanszírozást, önelszámolást. Az a helyzet alakult ki ugyanis, hogy a közgazdászok idősebb nemzedéke számára érthetetlenek ezek a kategóriák. Egszemes mércével tudnak csak hozzáállni a dolgokhoz: a gazdaság centralizálási terve szempontjából néznek mindent. Náluk az árú-pénz viszony általában szitok tárgya, nem fogadják el. S miután nem tudnak elszakadni a régi elképzelésektől, ezért új emberekre van szükségünk, akik új gazdasági szemlélettel, új gondolkodásmóddal rendelkeznek. A feladat tehát adott a főiskolák számára. Tisztában vagyunk felelősségünkkel és kötelességünkkel ezen a téren. Éppen ezért mielőtt a gazdaságot átalakítjuk, előtte teljesen át kell alakítani a főiskolai életünket.

— Az ön intézménye, a Plehanov főiskola milyen módon segíti átalakítani a képzést az igényeknek megfelelően?

— Kulcskérdésnek azt tekintjük, hogy a főiskolát teljesen önfinanszírozóvá tegyük. Eddig állami költségvetésből tartotta fenn magát a főiskola. Ettől szeretnénk megszabadulni, és rátérni az önfinanszírozásra, amely bonyolult és hosszú feladat lesz. Három forrásból kívánjuk a főiskolát finanszírozni: először is a megrendelőink kötelesek kompenzálni számunkra a képzés költségeit. Vagyis minden olyan ágazati vállalat, amely áttért az önelszámolásra, köteles megtéríteni azokat a költségeket, amelyeket a hozzájuk került szakemberek képzésére fordítottunk a főiskolán. Már idén úgy vettük fel az elsősöket, hogy majdnem mindegyiknek társadalmi szerződése volt valami

lyen céggel. Tehát ha egy vállalat, mint megrendelő, öt év múlva huszontöt szakembert vár el tőlünk, akkor ennek fejében köteles minden költségünket megtéríteni, ami a képzéssel kapcsolatos. Sőt, ezenkívül további húsz százalékot kell fizetnie a főiskola technikai és pénzügyi bázisának fejlesztésére. A második erőforrásnak a tudományt tekintjük. Konkrét szerződéseket kötünk vállalatokkal, minisztériumokkal, amelyek keretében tudományos megrendeléseknek tesszünk eleget. Ők megtérítik a költségeinket és ezen felül a saját jövedelmükből fizetnek a munkánkat. A harmadik erőforrásunk a szolgáltatásokban rejlik, amelyet oktatók és hallgatók révén különböző vállalatoknak és magánszemélyeknek adunk el. Ez olyasmí, mint a Közgázon a kasszövetkezet. Számításaink egyelőre azt mutatják, hogy mindez reális lehetőség. Megkötöttük már a szerződésünket bizonyos vállalatokkal, és a következő évtől kezdve a főiskola számlájára 3000 rubelt fognak átutalni

évente minden hallgató után, aki tanulmányai befejeztével hozzájuk megy dolgozni.

Természetesen ez az üzleti kapcsolat azt követelte meg, hogy teljesen átalakítsuk a képzés tartalmát. Mert csak olyan hallgatókat képezhetünk a vállalatok számára, akik iránt igény mutatkozik. Éppen ezért most arra összpontosítjuk az erőnket, hogy kulcsszakmában folytassuk a képzést. Az innen kikerülő szakemberekből kevés van, tehát nagy irántuk a kereslet, éppen ezért kötötték meg a vállalatok velünk a szerződést.

A többi szakot megszüntettük a főiskolán. Ennek következtében a Plehanovon 12 karból 8 maradt, és az 55 tanszékből 44. A megmaradtaknak lehetőséget biztosítottunk arra hogy bebizonyítsák létjogosultságukat, oly módon, hogy minőségi képzést folytassanak. Ezt azon is le tudjuk mérni, hogy mennyi jövedelmet hoznak a főiskolának. Olyan célt állítottunk

(Folytatás a 3. oldalon.)

HT alakuló ülés

A hallgatói tagozat alakuló ülését november 5-én délután 2 órakor tartja a 3008. teremben.

A november 2-án, hétfőn tartott előzetes beszélgetés alapján a következő témákat javasoljuk megtárgyalni:

1. A HT munkastílusa, munkamódszere. (Hogyan működjön a HT, mivel foglalkozzon, milyen legyen a munkamegosztás stb.). Erről a napirendi pontról még nem készült írásos előterjesztés, ké-

lek rendszerezd ezzel kapcsolatban gondolataidat, ha szükségesnek tartod, írásban.

2. A HT elnökének megválasztása.

3. A tandíj szabályzat előkészítésének a feladatai.

4. Egyebek.

Ha bármilyen más javaslatod, elképzelésed van, természetesen azt is közösen átgondoljuk.

Megjelenésre feltétlenül számíthatunk!

Az elsős ÉV

Az első évfolyamosok október 29-én megválasztották KISZ évfolyamvezetősegüket. A testület tagjai a következők: Berényi Anna (5. csoport), Bíró Attila (14. csoport), Gove Hoang Viet (vietnámi diák, 26. csoport), Bokker Sándor (tanár C.), Tóth Agnes (16. csoport), Marsi András (10. csoport), Taba Viktor (10. csoport). A vezetőség tagjai közül maga választja meg tisztségviselőit, így titkárat is. Erre lapzártánk után került sor.

TDK-konferencia a kereskedelmi karon

Az 1987. őszi TDK-konferencia december elején lesz. A dolgozatok beadási határideje: november 25. Különleges formai előírások nincsenek, de az anyagokat lehetőleg gépelve kérjük leadni a tanszéki TDK-felelősöknél, vagy dr. Sipos Zoltán kari TDK-felelősnel (külskereskedelmi tanszék).

A kereskedelmi kar TDK-felelősei

A kibontakozás gátjai és lehetőségei

PÉNZÜGYES FIATALOK SZAKMAI TANÁCSKOZÁSA

A Pénzügyminisztérium KISZ-bizottsága október második hetében szakmai tábort rendezett Budaörsön, pénzügyes fiatalok számára. Néhányan a Társadalomtudományi Kollégium tagjai közül is részt vettünk ezen a programon, s a következőkben megpróbáljuk kommentár nélkül összefoglalni a táborban elhangzott előadások, illetve lezajlott szekcióviták legfontosabb gondolatait.

A kormány feljelen a politikájáért

Patkó András pénzügyminiszter-helyettes bevezető előadásában a kibontakozási program feltételrendszeréről, megvalósításának realitásairól beszélt. Az 1987. év eddigi teljesítményét értékelve elmondta, hogy az idei év egy rossz gazdasági időszak záró éve (tudnillik '85-87). Az első nyolc hónap eredményei nem adnak túl sok okot a meglegedett-

ségre. Adósságállományunk 1,2-1,3 milliárd dollárral növekedett, a külkereskedelmi mérleg lényegesen rosszabb a tervezettnél, és ahol az ipari termelés nőtt is, az nem a feldolgozóipar eredménye, tehát a gazdasági struktúrában nincs pozitív elmozdulás.

Ez a rendkívül kedvezőtlen talaj az, amelyről 1988-ban a kibontakozási programot el

kell indítani. A jövő esztendő mindenképpen különlegesen nehéz év lesz, az ellentmondások legélesebben ekkor fognak megjelenni. Rövid távú, rendkívül restriktív gazdaságpolitikára van szükség, amelyben a reálisan tervezhető 1-1,5 százalékos GDP-növekedés mellett az NJ belső felhasználásának csökkenésével kell számolni. Az új időszak legfontosabb megkülönböztető ismérve az 1980-84 közötti periódus gazdaságpolitikájához képest, hogy míg akkor elsősorban a gazdálkodó szférát érintették a restriktív intézkedések, addig most jelentős sze-

repet a lakossági fogyasztás visszaszorítása kap. A jövő évre a fizetési mérleg hiányát 500 millió dollár alá kellene szorítani. (Az idén a fizetési mérleg hiánya egymilliárd dollár fölött van.) A beígért 15 százalékos infláció következtében a reálberek tíz százalékkal, a reáljövödelmek pedig 4-6 százalékkal csökkennek.

Az általános forgalmi adóról szólva kifejtette, hogy az adórendszerrel egyrészt a költségvetés centralizációjának csökkentését, másrészt pedig a vállalatok költségvetési kapcsolatainak egyszerűsítését várjuk.

(Folytatás a 6. oldalon.)

Glasznosztly a szovjet felsőoktatásban

(Folytatás az 1. oldalról.)

magunk elé, hogy minden oktató köteles akkora jövedelemmel gyarapítani a főiskola költségvetését, amennyi megfelel az egyéves fizetésének. A hosszú távú elképzelésünk az, hogy a hallgató is köteles lesz megdolgozni az ösztöndíjáért. De ez még a jövő zenéje. Ezt 1995 után vezetjük be, de már most tudatosítottuk mindenkiben.

— Az oktatók hogyan reagálnak a glasznosztlyra és ezek az intézkedések mennyire nyilvánulnak meg a közéletben?

— Az oktatók elsősorban a részleges glasznosztlyt szeretik, tehát, amikor általános országos problémákról, vagy a főiskolai kérdésekről általában van szó. De amikor a glasznosztly az ő tevékenységüket érinti, attól kezdve az oktatók nagyon félnék tőle. Például amikor a kollégák és a hallgatók minősítik az oktató tudását, onnantól kezdve gond van. Sokan ugyanis megszokták azt, hogy évekig ugyanazt az előadást tartják, és nem újítanak. Félnék a számítógépektől, képtelenek arra, hogy elmenjenek egy vállalat-hoz, és segítséget nyújtsanak. Valószínűleg mindezt meg kell tanulniuk, vagy pedig el kell hagyniuk a főiskolát, és más területen kell elhelyezkedni, ahol esetleg jobban ki tudják bontakoztatni képességeiket. Időnként az a benyomásunk alakul ki, hogy a főiskolai vezetés még nyitottabb a glasznosztly iránt, mint az oktatók nagy többsége. Ezt természetesen csak a saját főiskolánk tapasztalatai alapján mondhatom, de azt hiszem, hogy ez

azért jellemző a szovjet felsőoktatási intézmények helyzetére általában is. Van, ahol sokkal élesebbek a harc formái, elvi ellentétek is vannak. És vannak olyan felsőoktatási intézmények is, amelyek még most gondolkodnak azon, hogy hogyan kellene új módon dolgozni. A most lezajlott magyar-szovjet rektori konferencián is arról győződhettem meg, hogy néhány szovjet felsőoktatási intézmény vezetője úgy gondolja, hogy már minden megoldott, semmi probléma nincsen. Ez számomra nem jelent meglepetést, hiszen ez az általános helyzetet tükrözi. Az országban folyik a harc az általános helyzetet tükrözi. Az alakítás, amely különböző reakciókat vált ki, ami várható volt. De mi bízunk abban, hogy az új hozzáállás lesz az, ami győzni fog.

Ennek érdekében a legtehetősebb embereinket kell bedobni az ügyeinkbe. Eddig az volt a probléma, hogy sikerült közpénzserűvé tenni őket, egyszerűen, mert az egyenlőség elvét fogadtuk el. Így aztán a tehetségek közül sokan maguk is megéreztek, hogy nem érdemes kibontakozni. És voltak olyanok is, akiknek az orrára koppintottak, hogy minek szól bele olyan dolgokba, amiről nem kérdezték. Szerencsére sok tehetséges ember van az országban, akiket az új feladatokhoz fel kell nevelni, és ebben nagy szerepet látom a felsőoktatási intézményeknek. A felsőoktatásnak akkumulálni kell ezeket az embereket, fel kell készíteni megfelelő módon, és el kell küldeni őket a munkába, hogy hozzájáruljanak az ország gazdasági helyzetéhez.

— Milyen a Komszomol és a hallgatói képviselet viszonya a peresztrojához általában a felsőoktatásban?

— A hallgatók általában bármilyen formáját elfogadják a peresztrojának. Mindemellett nálunk is sok problémája van a Komszomolnak a hallgatókkal való együttműködésben, ugyanúgy, mint a Kózzgázban. Rettenetesen sok formális elem van a Komszomol munkájában, s az utóbbi időben teljesen elvesztette a tekintélyét a hallgatók körében. Mindennek ellenére nagy a Komszomol-tagok aránya, főiskolánkon 90 százalékos a szervezettség. Jelenleg megint ott tartunk, hogy fokozatosan növekszik a Komszomol tekintélye, miután magára vállalta annak a nehéz feladatnak a megvalósítását, hogy a főiskolai irányításban meghonosítsa a demokratizmus elvét, és megpróbálja az összes hallgatót is bevonnni ebbe a munkába. Nagy szerepet vállalt a Komszomol ebben az évben az összes főiskolai vezető megválasztásában, gondolok itt a rektorra, dékánokra, tanszékvezetőkre. Ezenkívül jelentős szerepe van abban is, hogy az oktatókat véleményezik mind tudományos, mind oktatási szempontból. Részt vesznek a tanárok minősítésének elkészítésében, és a meghirdetett pályázatok elbírálásánál is figyelembe veszik a Komszomol véleményét. Ugyanúgy, mint a Kózzgázban, a Plehanov főiskolán is minden területen a képviselők egyharmada hallgató, és a főiskolai és a kari tanácsokban egynegyede szintén hallgatói képviselő. Ez egy nagyon érdekes folyamat, de még távolról sem teljes körű. Azt szeretnénk elérni, hogy a

— Hogyan változott az utóbbi időszakban a párt és a Komszomol munkastílusa?

— Konkrétan, a mi főiskolánkkal kapcsolatban tudok erre a kérdésre válaszolni. Egyelőre a Komszomol munkastílusa nem változott meg lényegében. Bár most különböző szintű Komszomol-választások folynak, ahol széleskörűen megvitatják a két-három jelöltet és a programokat. Amint már mondtam, nagyon aktívan részt vesznek a különböző vezetők megválasztásában is, de ezek mind, véleményem szerint, csak külső megnyilvánulási formák. Mert ott, ahol a legnagyobb szerepét tölthetné be a Komszomol, például a hallgatói csoportokban, a jobb tanulás irányába való mozgósításban és még sorolhatnánk egy pár dolgot, ott egyelőre még minden változatlan. Ez egy sokkal hosszabb és nehezebb munka lesz, hiszen oda is sok új ember és vezető kell. De sajnos még mindig távol tartják magukat a tehetségesek a jelöléstől. Eppen most próbálunk kidolgozni egy olyan álláspontot, amely felrobbanthatja ezt a helyzetet. Szeretnénk elérni, hogy differenciált legyen az ösztöndíj-elosztás. Saját magunknak a hallgatóknak kell eldönteni, hogy ki mekkora ösztöndíjat kapjon. Ezen keresztül, reméljük, meg fogják tanulni, hogyan harcoljanak egymással és egymásért a saját elképzeléseik, elveik megvalósításáért. De hát ezek még csak elképzelések.

— Ami a párt befolyását, munkastílusát illeti, a főiskolán — el kell hogy mondjam — itt a párt szervezetet társaszerzője volt minden olyan javaslatnak, amiről eddig beszéltem. Jelenleg azt a feladatot tűzte maga elé, hogy minden egyes emberrel külön kíván foglalkozni.

hallgatók és oktatók egyenjogú kollégák

legyenek. Sajnos erre még nincsenek felkészülve sem a hallgatók, sem az oktatók nagy többsége. Nagy viták folynak a főiskolán ekörül. Sok professzor ellenzi, hogy ilyen nagy szabadságot kapjanak a hallgatók. De el kell mondanom, hogy a demokratizálás és a glasznosztly folyamatok elindult a főiskolán, és ettől nem fognak megszabadulni. Meg kell tanulniuk új módon dolgozni.

— A felnőtt nemzedék nem először találkozik a szovjet hatalom alatt az átalakítás szándékával. S miután ezek általában nem jártak sikerrel, bizonyára el bennük a múlt rossz emléke, s talán félnék is, hogy most is visszafordulhat a történelem kerekére.

— Kétségtelenül van az országban is és a mi főiskolánkon is sok olyan ember, aki abban bíz, hogy előbb-utóbb valaki el fog fáradni, meg fogja unni ezt az átalakítást, és szépen, lassan visszatér minden a régi mederbe. De az én véleményem az, hogy ez egy visszafordíthatatlan folyamat. Két dolog garantálja: egyrészt a felső vezetés nagyon határozott akarata és az, hogy ebben az emberek és a szakemberek nagyon nagy többsége a vezetést támogatja. Másrészt garancia az is, hogy nincs más út, amin mehetnénk. Az eddigi gyakorlatunkhoz viszonyítva sokkal gyorsabban kell fejlődni. De miután a korábbi tartalékaink kimerültek, vannak nem látunk új forrásokat, csak az új gazdálkodás bevezetését és az új társadalmi helyzet létrehozását a glasznosztly és a demokratizmus új formájában keresztül.

A párt vitába száll a peresztrojka ellenségeivel,

megpróbálja előtérbe állítani azokat, akik elfogadják és megértik az új elveket. Amikor a főiskolán tíz tanszékét felosztattunk, ez körülbelül 200 oktatót érintett, akiknek új helyet kellett biztosítani a főiskolán belül vagy kívül. Közülük sokan sértve érezték magukat. A párt szervezetnek nagyon nagy szerepe van abban, hogy ezekkel az emberekkel elbeszélgessem, és megpróbáljon új feladatokat és új munkahelyet kijelölni számukra. De a párt szervezet is az utke-resebb időszakok éli. Néha úgy vélem, hogy nem győzik figyelemmel kísérni azt a sok új elemet, amit bevezettünk a főiskolán. Nagyon úgy néz ki, hogy a közeljövőben a párt szervezet vezetésében is komoly változások lesznek tan-széki, kari szinten, de véleményem szerint főiskolai szinten is. Most készíjtjük elő azt az össz-szövetségi pártkonferenciát, amely a jövő év közepén lesz, és amely bizonyos szempontból a pártkongresszus funkcióját kell hogy teljesítse. Ennek a fő feladata az lesz, hogy értékelje a jelenlegi párt-funkcionáriusokat, és hogy megtegye a szükséges változtatásokat a párt szervezeti felépítésében és vezetésében. Bizunk benne, hogy ezen a konferencián sok javaslat fog elhangzani a munkastílus megváltoztatását illetően.

— Köszönjük a beszélgetést!

H. E.

Párbuzamos életrajzok

A hasonló életkörülmények között élő emberek gyakran azonos élethelyzetbe, életutakra kerülnek. Vajon így van-e ez a házasságok életében is? Bizonyára a lakáshelyzet, anyagi körülmény, szülőkkel való kapcsolat, a partner életkora és egyéb paraméterek sok-sok variációt eredményez. Hogy mégis mi lehet a közös, próbáltuk eldönteni ezen a két, szándékosan kicsit eltérő „életrajz” alapján.

EGY LÁNY: Érekné Mart-ry Zsuzsa. Idén nyáron házassodtak össze. Mindketten budapestiek, férje főiskolára jár.

— Miért döntöttetek úgy, hogy még az egyetem éve alatt összeházasodtok?

— Sokan furcsának tartják, hogy két diák összeházasodik. Legtöbbször úgy gondolják, hogy házassodni a tanulmányok befejezése után, kellő anyagi alap megteremtésével kell. De ha erre várunk, esetleg megöregszünk mire összekerülünk.

— Egy variáció, lehetett volna a szimpá, de kitaró együttjárás is.

— Teljesen más együtt járn, vagy együtt élni valakivel. Hogy a kapcsolatunknak törvényes formát adtunk, ez nemcsak azt jelenti, hogy mindenkivel tudatjuk, hogy szeretjük egymást, hanem azt is, hogy a szülői kötelekből kikerültünk, új, önálló életet próbálunk elkezdni.

— És ehhez megvannak a feltételek? Itt főleg a lakásra gondoltok.

— Nagymamám lakunk együtt, akivel gyerekkorom óta nagyon jóban vagyok, így tulajdonképpen önálló életet élhetünk. Az együttélés első éveiben szerintem az egymáshoz való alkalmazkodás mesterséget kell megtanulni és ebben szülők, testvérek jelenléte eléggé zavaró. Kollégiumban nem szívesen laknánk.

— Bizonyára mások is fel-

tették nektek ezt a „jóindulatú” kérdést: Miből éltek?

— Mint minden egyetemistának, nekünk is szükségünk van a szülői támogatásra. Sajnos ez mindkét részről elég csekély. A lakás fenntartása több mint a felét felszívja. Ezt a társadalmi tanulmányi ösztöndíjam egészíti ki, illetve mindketten dolgozunk a tanulás mellett. Nekem már van állandó munkahelyem, férjem főleg alkalmi munkákat végez. Mivel mindkettőnknek a szülők az eltartói és az egy főre jutó kereset több mint 2900 forint, így az egyetemről semmiféle szociális támogatást nem kapunk.

— A háztartással járó többletmunkát hogyan oldjátok meg?

— Aki előbb hazaér. Ez általában jó munkamegosztási szisztéma, az óvarendünk ugyanis teljesen ellentétes. Nagymamám is szokott segíteni, ezt különösen a vizsgaidőszakban vesszük majd igénybe.

— Jut időtök emellett szórakozásra, moziba, színházba járásra?

— Valahogy mindig megpróbálunk időt keríteni rá. EGY FIÚ: Tóth András. Öt évvel ezelőtt házas. Felesége vidéken dolgozik, így szorgalmi időszakban csak hétvégenként látják egymást.

— Ez a „távházasság” meddig tart?

— Nem szeretném, ha az egyetem végéig így lenne. Jövőre megpróbálunk valami

más megoldást találni. Nagyon rossz, hogy csak hétvégenként látjuk egymást. Azonkívül az egész heti időbeosztásom sem teljesen jó így, hét közben próbálom mindent megtanulni, hogy a hétvége szabad legyen. Úgy tervezük, hogy jövőre feleségem Pesten fog dolgozni, és akkor tulajdonképpen itt leszünk egész évben.

— Hogyan jutottatok végül erre a variációra? Könnyű volt-e feleségetet rávenni a munkahely-változtatásra?

— Mikor valamiféle döntés előtt állunk, mindig leülünk és megpróbálunk mérlegelni. Ervekkkel végül is mindig meg tudjuk egymást győzni, eddig még mindig sikerült kompromisszumokat kötnünk. Otthon a szülőkkel laktunk, és bár eléggé elszeparálható részünk van és a szülőkkel sincs semmi különösebb konfliktusunk, előbb-utóbb mégiscsak szeretnénk külön életet.

— Ez a pesti albérletet jelenti?

— Nem, nem. Ez csak a kezdet. Első fázis a szülőkről való fokozatos leválás. Aztán a házínénitől is szeretnénk elkerülni. Társadalmi tanulmányi szerződést köttem, ami nem csak most jelent jövedelem-kiegészítést, hanem későbbi lakáshetőséget is nyújt.

— Tehát hazaköltöztök?

— Nem, az ösztöndíj más-hová szól. Nem árt egy kis országjárás.

— Hogyan jöttök ki egy fizetésből?

— Az az igazság, hogy a szerződésből, szociális támogatásból és az ösztöndíjamból többet „viszek haza”, mint a feleségem. Attól tartok, jö-

zödést, és befizette a részvételi díjat. Ilyen persze sokkal kevesebb volt, és ebből adódik, hogy 800 helyett csak 200 ezret akarnak fizetni. Mi a tagjainkat az elvégzett munkáért a tartalékunkból már kifizettük. Meggyőződve igazunkról egyelőre próbálunk tárgyalni. A bírósági eljárásról csak végső esetben szeretnénk folyamodni.

Kovács István (az Economix kiadó vezetője elnöke): Értelme az Universitas eddigi munkáját, az adott kerek között valóban nagyon jól és eredményesen dolgoznak. Érdekes adalék, hogy a múlt ősszel, amikor részt vettem a szakcsoport tagértekezletén, rendkívül aktív vitát tapasztaltam. Az éjszaka fél tizenkötig tartó gyűlésen főleg arról folyt a szó, hogy hogyan tudják korszerűsíteni a működési szabályzatukat. Azt hiszem, az ilyen viták, a szakmai felkészültséget kívánó — többek között a témavezetői — munkák mindenképpen kívánó gyakorlati ötletet kínálnak a hallgatóknak tudásuk élesben való kipróbálására. Hiszen egy működő gazdasági szervezethez kapcsolódva vitatkozhatnak, szervezhetnek és önállóan dönthetnek is. Ezt tartom szakmailag a leglényegesebbnek az Universitas tevékenységében.

A szerződésben sávós vállalási díj volt meghatározva. A hirdetési szerződést aláíró kisiparosok számának arányában változott az egy kérdésére eső ár. A vita az egy kérdés értelmezése körül zajlik. A szerződés szerint minden kérdésnek számít, amikor a kisiparosok, vagy rossz címe esetén a szomszédok aláírásával igazolták a megkeresés tényét. A Média szerint viszont egy kérdésnek csak az számít, amikor a kisiparos alá írta a felajánlott szer-

dó-e a nyári két hónapját rááldozni a munkára.

A vezetők fizetése az árbevétel, illetve a nyereség függvénye, százalékos mértékű, mindenkor az év eleji tagértekezlet határozza meg. Tartalékképzésünk elég kicsi, hiszen alapvető célunk a hallgatók foglalkoztatása.

M. J.: A szerződések alapvetően három csoportra oszthatóak. Pénzügyileg a legnagyobb volument a fizikai jellegű munkák képviselik. Takarítás, szerelés, termelési feladatok végzése olyan formában, hogy a megbízó igényei szerint meghatározott számú embert küldünk meghatározott időben és munkára, sokszor a kérés másnapján.

A második csoport az egyszerű, szakmai, illetve adminisztratív munkáké. Számla-ellenőrzés -gépelés -összevetés, vállalatok különböző pénzügyi munkáiban való részvétel, kontírozó és analitikus könyvelés stb. Itt főleg lányok dolgoznak.

A harmadik a komoly szakmai képzettséget igénylő munkák csoportja. Ezek sajnos, a folyamatos fejlődés ellenére is a kisebb arányt képviselik tevékenységükben. Főleg pénzügyi, gazdasági elemzéseket, piackutatási munkákat végzünk. Számítástechnikai területen is sok ajánlatot kapunk, de ezt sa-

ját számítógép hiányában sajnos nem vállalhatjuk.

Tapasztalataink szerint néhány vállalatnál komoly igény merült fel arra, hogy az Universitaszal kötött szerződés alapján fogadjanak szakmai gyakorlatos hallgatókat. Nemcsak az arra kijelölt időben, hanem hónapokra lebontva is. A nehézséget egyelőre az jelenti, hogy a vállalatok elég komoly igényeket támasztanak, egyrészt a hallgatók elkötelezettségét illetően (nem jelentkezhettek olyan, akinek már máshová van társadalmi szerződése), valamint szakmai rátermettségükkel kapcsolatban is olyan igényeknek kellene megfelelniük, amelyek nem feltétlenül várhatóak el egy alakulóban lévő közgazdász-hallgatótól. Az ilyen szakmai gyakorlatok egyetemi elismeretetésére az elvi engedélyünk megvan a rektortól.

R. J.: Ez évi megkötött szerződéseink száma jelenleg 41, amit az Economixszel már ellenjegyeztettünk is, ötről pedig tárgyalások folynak. A szerződésekkel különböző gondok eddig nem voltak, kivéve azt, amit a Magyar Média-álval kötöttünk, és amely az eddigi legnagyobb munkánk is volt, a szakcsoport 150 tagja vett részt benne.

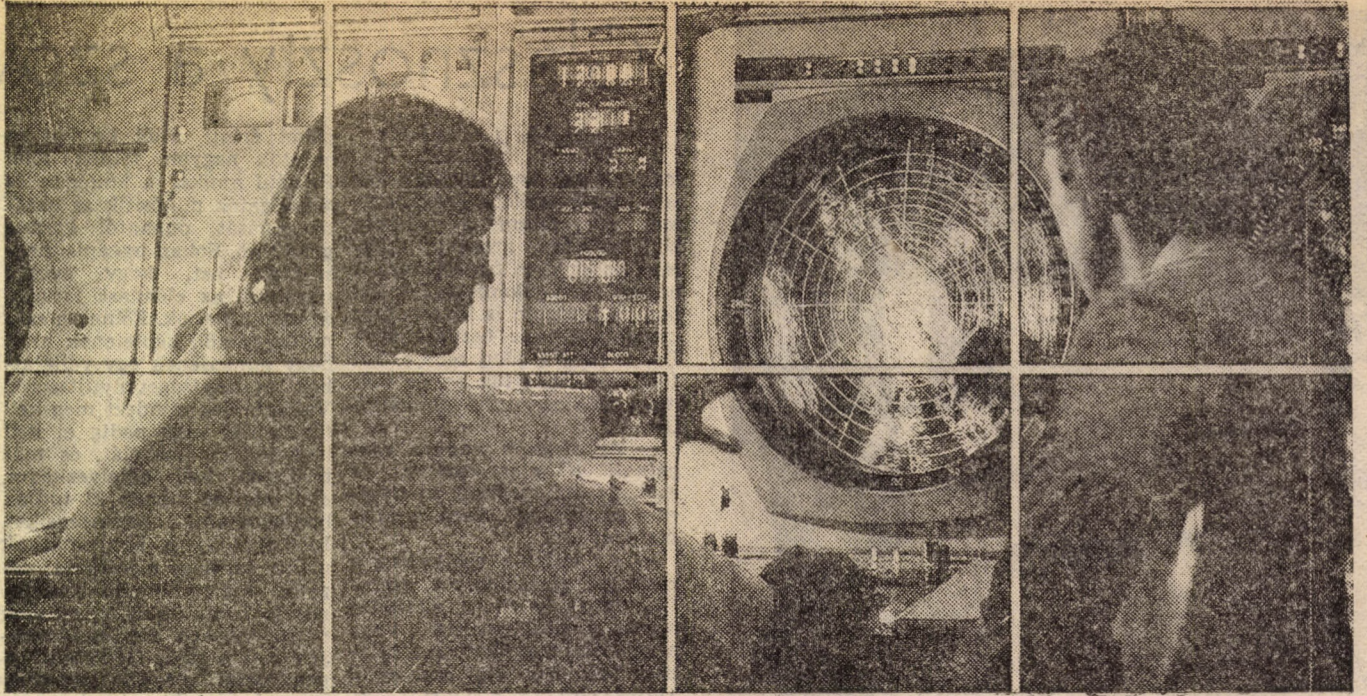
M. J.: Az említett esetben tulajdonképpen egy hirdetési ajánlat ügynökei voltunk. A szerződés szerint a Magyar

70 év

November 7-e a kommunisták, a haladásért küzdők nagy nemzetközi ünnepe. Megemlékezésül két, a forradalmi korszakhoz kötődő, a korszakra jellemző, ma már talán dokumentumértékű folyóirat-szemelvényt választottunk. Mindkét szemelvényünk a Kassai Munkás című magyar nyelvű csehszlovák folyóirat közlései alapján született. A folyóirat fontos elméleti-ideológiai és kulturális szerepet töltött be, különösen a két világháború között a hazai kommunista mozgalomban is, amely ekkor illegálisban működött.

Első szemelvényünk a korszak olyan hangulatát kívánja bemutatni, amelyről eddig talán kevés tudomásunk volt. Egy 1921-es ünnepséget idéz fel, bemutatván a korszak művészeti törekvéseit is. A folyóirat a leírást Artur Holitschernek, a United Press tudósítójának személyes beszámolója alapján közli, „A forradalom színjátéka” címmel.

Második szemelvényünk egy későbbi kor szülötte, de a polgárháború idejéről szól. Egy regényrészletet idézünk, amelynek szerzője Taraszov-Rogyionov, címe Csokoládé. A regény fontosságát az adja meg, hogy az illegálisban dolgozó kommunistáknak alapvető olvasmánya volt, zsinórmértékül szolgált mozgalmi kérdésekben.

„A forradalom színjátéka”

A középkor életének központjában a vallás állott. A mai élet központja a város és a nép politikai élménye. A forradalom ünnepeinek színjátékát bátran nevezhetjük a forradalom misztériumának.

A Téli Palota előtt van a régi Dvorcovij ploszaj, a Palota tér, amelyet a meggyilkolt népbiztos, Urickij emlékére Urickij térnek neveztek el. A Téli Palotával szemben áll a főparancsnokság hatalmas, félkör alakú épülete. A Téli Palota és a főparancsnokság közt van a múzeum, amelynek ablakaiból a színjátékot néztem.

Két hatalmas színpad volt a főparancsnokság előtt; jobbra a fehér, balra a vörös. A két színpadot egy magas ívelésű híd kötötte össze. A színjátéknak 15 ezer szereplője volt: hivatasos színészek, színővendékek, a proletkult klub tagjai és vöröskatonák. A játék végén pedig már 100 ezer ember vett részt a cselekményben.

Ahogy a cselekmény megindult, egy fényszóró nap-pall fényel öntötte el a fehér színpadot, amelyen a Kerenszkij-kormány tartott tanácsot. Balról, a láthatatlan színpadról halk morgás tört elő; zúgott a tömeg, amelynek már elég volt a háborúból; ezalatt viszont a minisztertanács a háborúnak a végső győzelemig való folytatását határozta el.

A fényszóró csóvjája átrepült a vörös színpadra: fáradt munkások, gyermekek, asszonyok és rokkantak vonzódtak magukat a gyárakból; lerongyolódott katonák tolongtak a híd fele.

A fehér színpadon kapitalisták hozták kincseiket pénzeszsákokban Kerenszkij elé, a miniszterek felugráltak székeikből, egy halomba gyűjtötték a drágaságokat.

Ezalatt a sötétből kint először érthetetlenül, majd egyre tisztábban zúgott fel a morgásból az egyetlen kiáltás: „Lenin! Lenin! Lenin!” Kerenszkij toporzékolva mutogat a miniszteri székek és pénzeszsákok felé. A minisztereken különös bizonytalanság vett erőt. (A láthatatlan vörös színpadon egyre ritmikusabbá vált a zaj, már egy ének — talán az Internacionálé — akkordjait is hallani lehetett.) Kerenszkij pedig gesztikulálva, folyton beszélt. A miniszterek padjain is ritmikusává vált a nyugtalan mozgolódás, és az egyformán szürkébe öltözött miniszterek jobbról balra, balról jobbra hajlongtak. Olykor-olykor kevesebb lett a mozgás. Aztán parodizált ingással jött Kerenszkij híres női légioja, és fegyvereik gesztusaival kiáltották Kerenszkijnek: „Morituri te salutant!” (Üdvözölnek a halálba menők.)

Mialatt a fehér színpad elsötétült, felgyulladt a vörös. Hatalmas vörös lobogó alatt tolongtak ott a munkások, asszonyok, gyermekek, fegyveres katonák és a nép minden rétege. A gyárak, börtönök kinyitották kapuikat. Egyszer újabb tömegek tolongtak a zászló alá. A zajból az Internacionálé hatalmas artikulált kórusai zúgnak fel. Lenin neve ezek unisonójában harsog az ég felé; ezalatt vörös bataillonok alakulnak, és a két színpadot összekötő híd felé indulnak.

A fényszóró a fehér színpadra esik; a miniszterek padja már, mintha vihar ingatná, úgy mozog. Lenti szalvé, Kerenszkij testőrsége a híd felé rohan (a miniszterek padja hatalmas recsenéssel az asztal alá esik), a tér egy mellékutcájából vad trombitálással két autók lendül elő, megáll a fehér színpad előtt; Kerenszkij egy halálugrással beleveti magát az egyik autóbába, miniszterei utána. Az autók megveszekedett száguldással rohannak körbe a téren, a Téli Palota elé érnek, amelynek kapui abban a pillanatban szétnyílnak és elnyelik az automobiloikat.

Most kapcsolódik a játékba a Téli Palota is; az első emelet ablakai hírtelen-kivilágosodnak — ezalatt a cselekmény megy tovább a hídon. Gépfegyverkattogás, vad fegyvertűz között fejlődik ki a vöröskatonák és a megmaradt fehérek közt a harc. Halottak és sebesültek gurulnak le a lépcsőkön és hullanak le a tér közepére a kövekre. Ezalatt a Téli Palotában hol elsötétülnek, hol kivilágosodnak, majd újra elsötétülnek az ablakok. Percekig tart a csata a hídon, míg végre eldől. A vörös hadsereg egy csoportba verődve hatalmas tömegben áramlik a hídon le a lépcsőkön a Téli Palota felé. A tér mellékutcájából özönlönek a seregek, tízezrek és tízezrek csatlakoznak a színpadon levőkhöz — és most hírtelen a Téli Palota mögül, a Néva felől hatalmas dörrenés.

Az Aurora, a híres hadihajó, amely 1917-ben megbombázta a Téli Palotát, beleszól ágyúival a játékba, hogy a misztériumot a forradalom élményévé emelje. A Téli Palota már néhány pillanat óta sötétlen áll. A kapu szárnya félig megnyílik; Kerenszkij autói kiszáguldanak, és az egyik mellékutcán eltűnnek.

Most már százezrek özönlöttek a Téli Palota felé. Az egész hatalmas tér szűfolyva volt rohanó, éneklő, ordító tömegekkel. Gépfegyvertűz, fegyverropogás, az Aurora hatalmas dörgései...

Botka Ferenc: Kassai Munkás (1907–1937). Bp., Akadémiai Kiadó, 1969. (Dokumentumgyűjtemény 280–282. o.)

Taraszov—Rogyionov: Csokoládé

(RÉSZLET)

(A rendkívüli forradalmi bizottság Ljosa Zugyinnak, a volt Cseka-vezetőnek az ügyét tárgyalja, akit azzal vádolnak, hogy megvesztegette az ellenforradalmárokat. Az ülésen — amit a részletben idézzük — már elhangzott Susztrij vizsgálóbíró jelentése, Zugyin kihallgatása és Scesgolonak, Zugyin barátjának „védőbeszéde”, aki nem bünt, csak hibát lát Zugyin tettében.)

Sztyepán gondolkodva nézte végig a többieket, majd csöndesen szölt: Nos?

Es erre Tkacsov csöndesen felemelte a fejét:

— Igen... egyiknek sincs igaza... Susztrijnak sincs igaza, Sosegolonak sincs igaza. Egyik sem nyúlt a dolgok gyökeréig. Maga Scesgolon is elismeri, hogy Zugyin egy nyálás, bélpoklos végett került bajba. Nem is fontos, hogy mi volt közöttük. Itt a fontos az, hogy Zugyinnak megesezt a szeme rajta... Ezen a szajhán. Megesezt a szíve egy parazitán, aki mindig a vérünkön és az izzadságunkon él, és most sem tudott másképp meglenni. Attól félt-e Zugyin, hogy a gyöngye virágszál elpusztul a forradalom durva paraszteszímái alatt? Megsajnálta az osztályelleneséget, és ezzel bajt hozott az osztályra. Ez a dolog lényege, barátaim.

— Ezekben a napokban Sztyepánnal végigjártunk egy csomó gyárat — folytatta nagy füstfelhőket eregetve. — A munkások beszélni se hagytak bennünket. Lármáztak és zavartak a gyárból kifelé... Hogy ott mit beszélnek?... Komiszár urak, mint ahogy régen a generálisok járták a városokat, akként látogatjátok ti most a gyárakat... hát eddig hol voltátok? Mi? Csokoládét zabáltátok, bestliát. Hol van az a ti híres Zugyintok. Adjátok csak ide nekünk! majd elbánunk vele. Nekünk itt-ott jut egy nyolcad font kenyér naponta, ő meg csokoládéval zabálja tele magát. Nálunk éhen halnak az istentelen hidegben a ruhátlan gyerekek. Ő meg balerinákat öltöztet selyembe. Miért véditek úgy Zugyint? Vagy kéz kezét mos, úgy tartjátok? Ameddig gyökerestől ki nem pusztítjátok ezt a dicsőséget, addig mi veletek nem állunk szóba. És semmiféle frontra nem is megyünk addig! Testvérek, ezt mondja ott minden munkás. Demagógia, azt mondod, elmaradt sötét tömeg, míg... En pedig azt mondom, hogy a tömegnek igaza van. Elfogadta-e ő vagy a felesége a csokoládét? Elfogadta. Ez tény. Bizonyítsd most be nekik, hogy ez nem megvesztegetés. Aztán ki től fogadta el ezt a csokoládét? Valamelyik elvtársunktól, egy munkástól? Nem, egy fehérgárdista szajhától. Ez is tény. Itt sem lehet becsapni senkit, barátom. Nem bizony. A pofájára van írva annak a nébernek, hogy ki fia-borja. Zugyin mégis hitt neki. Hiit neki Vaszja. Hiit neki... és ezt mindenki tudja a városban. Ereszd csak Scesgolov Vaszlij, magyarázd meg ott mindenki-nek egyszerre, hogy ezt az egész históriát a mensevikiek fújták fel, hogy Zugyin bűne nem bűn, csak egy kis hiba. Eredj csak, beszélj a munkásokkal, hogy menjenek ki a frontra, különben elesik a város. De hát mit beszélnek a nagy munkástömegekről? Győzd meg legalább a mi pártunk tagjait arról, hogy Zugyin nem fogadott el semmiféle aranyat. Na lám, itt van aztán a baj. Ettől lettek megint olyan nagylegények az eszerek és mensevikiek. Képzeltétek csak el a szovjetekben, a mi szovjetjeinkben nyíltan vetik fel a kérdést a Cseka likvidálásáról. Nyíltan, érted mi ez, Vaszja? És milyen pillanatban követelik ezt? Amikor a fehérek a város kapujában vannak. Gondold csak el. És tudod-e, hogy ilyen a hangulat nemcsak a pártion kívüli tömegekben, hanem a párttagság nagy többségében is? Mit szólás ehhez, kedves Scesgolov barátom? Azt mondod, azért vagyunk mi bolsevikiek, hogy oszlassuk el a tömegek bizalmatlanságát, hogy megmagyarázzuk nekik, hogy tévedtek, Zugyin nem bűnös. Mikor? Hol? Meg aztán mit magyarázol meg nekik? Hogy Zugyin nem bűnös? Hogy így meg úgy, ő a felderítő... Akkor aztán azt fogják kérdezni tőled, hogy ki hát akkor a bűnös? Senki? Senki sem bűnös? Senki? Sem Kolesak, sem Gyenyikin, Senki? Szóval itt mi végig ártatlanok leszünk valamennyien. És a gyárak meg a vörös katonák hallgatni fogják, mi? Nem testvér, ezt hiába várod! Mi köphetünk a mensevikiekre. Köpünk az eszerekre, a burzsoázásra, az egész ellenforradalmi csúrhé- re, de a munkások és a vörös katonák véleményére és hangulatára... már bocáss meg, Vaszlij Scesgolov... erre már nem köphetünk. Mesélhetsz itt, testvér, amennyit akarsz, hogy a mi munkástestvéreink nem kultúráltak, sötétek, kispolgári hangulattal vannak felítve, hogy nem értenek a politikához. Mindent lehet mondani, de azt a tényt elvitatni nem lehet, hogy ezeknek a tömegeknek a véleménye nagyon fontos. Hiszen mi világrengető nagy dolgokba fogtunk, és bevontuk munkánkba az egész munkásosztályt, tehát nem szabad köpni a véleményére. Miért estek úgy neki Zugyinnak? Nem véletlen ez sem. Zugyinnak nem volt elég szerves kapcsolata ezekkel a tömegekkel, mert ha lett volna, akkor bizony egy vagy két nár selvemharisnival meg egy kis csokoládéval ez a kis fehér kurva nem tudta volna horogra fogni. Akkor köpött volna a csokoládéra. A munkásokkal mindig szoros kapcsolatban kell maradnunk, akkor nem ér ilyen baj bennünket. Min-

dig a szemünk előtt, mindig a tenyerünkön vagyunk. Mintha egy üvegbura alatt élnénk, amiben minden oldalról láthatnak. És hogyha mi ez alatt az üvegbura alatt tisztességes életet élünk, ez többet ér mindenféle propagandánál.

— És mi a te indítványod? — kérdezi félfélen Va-szlij Scesgolov.

— Mi az indítványom? Először is indítványozom, a feltétlen takarékoságot a soha vissza nem téző idővel, amivel mi úgyis nagyon szűkölködünk. Az, hogy mi most Zugyin ártatlanságáról valakit meggyőzzünk, ki van zárva. És idő sincs rá. Minden elvtársnak most a harc valamely felelős posztján van a helye. Az ellenség a nyakunkon. Talpra kell állítani az egész munkás-ságot és kivetni őket az állásokba, különben a város elesett. Nincs most időnk a sopánkodásra. Hogy így, vagy úgy, milyen kitűnő elvtárs is volt ez a Zugyin, és most megcsúszott egy semmiségen. Ez a semmiség elég volt arra, hogy a mi harcosaink sorát megbontsa és hogy éket verjen a párt) és a munkástömegek közé. Ebből a bajból csak egyetlen úton mászhatunk ki, barátaim. A munkásság vére kedvesebb, valamennyiünk számára kimondhatatlanul drágább, mint egy ember vére.

Hideg lett. Vaszlij Scesgolov összerázkódott.

— Bizony, szegény Ljosa, betyár egy verembe esett — dörmögi reszkető hangon Vaszlij. — No, de talán lehetne valahogy mégis, no... megmenteni... Nem megölni... valamit csinálni vele...

— Hogyan, hogyan? — kérdi Sztyepán élénken.

— Mondjuk úgy valahogy... mondjuk kihirdet-nénk, hogy agyonlőttük, valójában pedig csöndesen ki-csempészünk valahová jó messzire, mondjuk Ameri-kába, illegális pártmunkára... Így valahogy.

— A pártot akarod megcsalni? — kérdi Sztyepán szigorúan. — Az ilyesmit nem titkolni kell, hanem példáját nyilvános okulásra felhasználni a pártban.

— Tehát nem lehet, ugye — böki ki gúnyosan Va-szlij —, mert mit is szólna mindehhez a játékhoz Má-ria Alekszejevna hercegnő?... Mi?

Sztyepán sapádt arcát előntötte a vér, és hírtelen nagyot ütött az asztalra.

— Nem, testvér, nem az a fontos nekünk, hogy Mária Alekszejevna hercegnő mit szól a dologhoz, hanem az, hogy mit szól ehhez a párt. A mi pártunk, Scesgolov elvtárs! Ilyen kérdésekben tudod, hogy nem szabad tréfálni a párttal, s mi nem is engedjük meg a tréfát.

— És én mégis sajnálom Zugyint — sóhajtottá fá-radtan Scesgolov. — Ha tudnátok, drága jó elvtársak, mennyire sajnálom Zugyint... — És Vaszlij hangja megcsuklott.

— És Sztyepán kezében megreccsent valami... ke-mény öklében eltört a ceruza.

— És a mindig nyugodt Tkacsov felállt és irtó nagyot rántott inge gallériáján, hogy inge gombja lepotyogott a padlóra.

— Sajnálod? — kérdi Tkacsov, és végigjártja szú-rós tekintetét két társán.

— Hát azt hiszed, hogy mi nem sajnáljuk? Scesgo-lov Vaszja — és Tkacsov hőröve fordította föl a székét és odalépett Scesgolovhoz. Megragadta Vaszlij vállát, és rázta. Széles szakállá lengett, mint egy fekete felhő és összeszorította sárgult fogait. — Ej, Vaszja, hát azt hiszed, mi nem sajnáljuk? Azt hiszed, hogy közülünk bármelyik nem állana szívesen oda a falhoz az elvtársáért... No de segíthetünk ezzel a dologon? Hát ezzel megmenekülhetünk a fehérektől?... Hát ez-zel megmenthetjük az osztályt?... a mi osztályunkat a fehérek véres bosszújától? Sajnálod őt, az elvtársat, az egyet?... Hát a többit, a valamennyit nem sajná-lod?... Azokkal mi legyen, a többiekkel, a milliók-kal?... Mi legyen velük? Vagy erről megfeledkeztél?

Scesgolov mellett jóleső melegség járta át, a látó derengés melege. Maga előtt látta az ellenség ágyú nyomán összedülő házakat, recsegő gerendákat, jajve-székelt munkásasszonyokat.

A kékülő ablak csöndesen megrezdült egy közel álló lövéstől.

— Megkezdődött a harc — mondta csöndesen Sztye-pán. — Sietni kell, a harc már folyik a város alatt. Valahogy holnapig tudnánk tartani a várost, aztán majd adnánk mi nekik.

Az ajtó hírtelen kinyílt, és Susztrij futott be rajta. — Nagyon rosszul állunk — és tehetetlenül vetette bele magát egy székbe. — Az este feladtuk Oszenvi-kovát és Steklícát. A vörös katonaiskolások egyelőre még tartják magukat.

— No, hát — int Sztyepán a fejével. — Ez így van, testvérekem. Mit tehetünk róla. A dolog egészen világ-os, nincs idő... Na... Sürgősen ki kell küldeni az összes munkásságot a frontra, bármibe kerül is, ki kell vinni őket... és ezért — és Sztyepán szúrósan Susz-trijra nézett —, épen ezért és nem valami másért, Zu-gyin elvtársat, Alekszej Ivanovicsot, agyonlöveticük.

Halálos csönd, csupán a titkár karján ketyeg han-gosan az óra.

Botka Ferenc: Kassai Munkás (1907–1937). Bp., Akadémiai Kiadó, 1969. (Dokumentumgyűjtemény 439–443 o.)

Megújítás Együttműködési szerződés

Öt évre szóló együttműködési szerződést kötött az egyetem állami és pártvezetése a Szovjet Kultúra és Tudomány Házával 1982-ben. A szerződés ezekben a napokban járt le, ezért az egyetemvezetés kezdeményezte a szerződés tartalmi megújítását és meghosszabbítását.

A korábbi szerződés lehetőségét biztosított a személyes találkozásra az egyetemnek mindazokkal a szovjet szakemberekkel, akik hazánkba látogattak, és érdeklődtek az itt folyó társadalomtudományi kutatások és az okta-

tem rektora, a pb-titkár, szb-titkár, az MSZBT-tagcsoport képviselői és a karok dékánjai. Az egyetem képviselőit szívesen baráti fogadtatásban részesítették a szovjet vendéglátók. A kerekasztal-beszélgetésen megállapították, hogy bár eredményesnek tekinthető eddig is az együttműködés, de van lehetőség a kapcsolatok további gazdagítására. A megújított szerződésben nagy hangsúlyt fektettek az SZKP XXVII. kongresszusának határozataiból adódó feladatokra. Az egye-

„Lehetőség van a kapcsolatok gazdagítására” — hangsúlyozta Csáki Csaba rektor a kerekasztal-megbeszélésen

tás módszereinek, célkitűzéseinek eredményei iránt. Ebben a kapcsolatban az egyetem működő MSZBT-tagcsoport elnöksége szívesen vállalta a közreműködést. De a szerződés lehetőségét adott a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában megrendezésre kerülő kiállítások, különféle rendezvények látogatására. Sőt arra is sor került, hogy az egyetem egyes tanszékei a Szovjet Kultúra és Tudomány Házában rendeztek meg egy-egy szakmai konferenciát.

A szerződés megújítására 1987. október 20-án került sor a szovjet kultúra házában, amelyen részt vett az egye-

tem vállalja a közgazdaságtudományt és gyakorlatot érintő elemek tudományos szintű ismertetését és mind-ezeknek politikai és logikai elemzését, a hazánkban folyamatban lévő kibontakozással történő párhuzamba állítását. A szovjet kultúra háza felajánlotta az egyetem oktatói és hallgatói számára a székház terméinek, berendezéseinek igénybevételét. Mindemellett egyetemünk „kollektív” meghívást kapott a Szovjet Kultúra és Tudomány Házának rendezvényeire, kiállításaira, zeneművészeti stb. előadásaira, amelyekkel a jövőben élni is fogunk.

Szaknyelv és köznyelv

A jövő év őszi szemeszterében tökéletesedve, egyetemünk képzéskorszerűsítési tervéhez igazodva új szakaszához érkezik a nyelvoiktatási reform. Az új oktatási fokokhoz fog alkalmazkodni úgy, hogy mind az általános célkitűzések (értelmségi nevelés), mind a szakmai-nyelvi feladatok tekintetében nagyobb haszonnal tevékenykedhessen a Nyelvi Intézet oktatói.

A három részre tagolt nyelvoiktatási (nyelvtan, civilizátorika, szaknyelv) utolsó szakaszát betöltő tárgy: a szaknyelv elméleti alapvezetésével az oktatásban betöltő kérdéseivel foglalkozott a Nyelvi Intézet német nyelv tanszékén — 1987. október 27–28-án tartott konferenciája, melyet az NDK Kulturális Központjával közösen rendeztek. A konferencián — melyet hallgatónk közül többen szorgalmasan látogattak — a német nyelvtanulást emlegetve is részt vettek, s előadást tartottak.

Beleilleszkedett ez a tudományos eszmecsere abba a munkába, mely a Nyelvi Intézetben évek óta folyik. Ennek a munkának az a fő célja, hogy kirajzolódjék egy specifikusan egyetemi (szintű) nyelvoiktatás elméleti váza, amelyhez mindinkább lehet igazítani a nyelvoiktatás gyakorlatát. (Reméljük, hogy a hallgatók nemcsak szemlélik az alakítást, hanem alkotó részességet vállal benne. Nélkülük — nem megy.)

NOVEMBER

Ma esett és bentől néztük a kinti utcát, a melegtől a villogó, elpattanó fénybuborékokat az aszfalton.

Ma esett az eső és szürke volt a város a színes fényektől és szomorú.

Ma esett az eső és mindenki elveszítette az arcát, a sötétben, siettek az emberek lehajtott fejjel és feltűrt gallérral és csak azt figyelték, hogy ne lépjenek pocsolókba.

Ma esett az eső, mikor kiléptünk, mégis táncolt a rózsaszín esernyőmön, de összecsuktam, mert meg akartam ázni, mert érezni akartam, hogy csillog a hajamon és a szempillámon és nem veszi észre senki, hogy csak sír az idő, mégsem szomorú, mert megsokszorozza a várost ezen a novemberi estén.

Ma esett az eső és a levegő már tele volt a télvárás és hőségérzet szagával; stratta az ősz magát, hogy nem ő a tél, hogy nem ő hozza a havat és nem ő tisztítja fehérre Pestet hóval és rá senki nem várt. Megasajnáltam az ősz.

Mert olyan szomorú, olyan könnyes és jelentéktelen; mert mindenkit csak bosszant és elkésérik és idegesít... és engem is eddig, mert gyűlöltem az ősz; elrabolta a nyári egem, és nyáriégszemű kedvesemet és a zöld füvet a talpam alól a strandon és a szikrázó fényt a hajamban és a fehér port a templom előtt Cécén, de most megsajnáltam, mert rájöttem, hogy fáj neki is, hogy vége a nyárnak és mert ő is meg akarja várni a fehérhavat a háztetőkön, de nem láthatja soha, mert a szépség születése az ő elmúlása.

Megasajnáltam dühös kis bosszújáért, ahogy saját rosszkedvét próbálja vigasztalni azzal, hogy másokét rontja el.

Szegény ősz, soha nem éri el, amire vár. Szegény, síró, mérges november.

De mi ketten ma neveltünk és énekeltünk az esőben és szerettük is és talán ma jókedvű lett. Egy kicsit.

L. K.

VITA a politikai rendszer reformjáról Milyen magyar szocialista pártot?

Mivel a lap hasábjain korábban szerepeit a jelenlegi egypártrendszer problematikus volta, továbbá azért, mert személyesen engem leginkább ez a probléma izgat jelenleg, szeretném elmondani gondolataimat főleg azoknak, akik hasonló cipőben járnak, s megoldást keresnek az itt érzékelt gondokra.

Mielőtt azonban belekezdenék a tulajdonképpeni kérdés kifejtésébe — egy általánosabb összefüggésre akarom felhívni az olvasó szíves figyelmét: mint emlékeztet, amidőn a hatvanas évek közepén a magyar párt kezdeményezésére az ország hozzáfűzött a gazdasági mechanizmus reformjához, nemcsak taktikai megfontolásból nem nyúlt hozzá a politikai intézményrendszerhez, hanem főleg azért, mert akkor még nem juttat, hogy az ún. gazdasági mechanizmusreformmal korántsem fejeződik be a gazdasági alapintézmény-rendszer újratermelése. Nem véletlen tehát, ha a nyolcvanas évek elejétől jut el a gondolat arra a felismerésre, hogy a gazdasági intézményrendszer második hullámban adódó reformjához elengedhetetlen

szükség van a politika alapintézmény-rendszer reformjára

is. Azt gondolom azonban, hogy ennek a társadalmi dimenziójának a reformba történő bevonásával sem teljes még a kör: hiányzik innen magának a gondolkodásmódnak a reformja mindenekelőtt a szocialista társadalom alapvonalairól.

Azt gondolom, hogy ha nem teszünk legalább kísérletet arra, hogy körvonalazzuk a társadalom teljes újratermelési szféráját felölelő „átfogó reform, átfogó elméletét” (Tókei F.), akkor nem lesz módunk arra, hogy pontosan megfogalmazzuk mind a gazdasági, mind a politikai intézményrendszeri reform fundamentális kérdéseit s a kérdésekre adott válaszokkal annak kereteit, fő irányait, kényszerpályáit és mozgásterét is egyben. És éppen itt merül fel számomra mind elméleti, mind gyakorlati kérdésként, problémaként a mostani egypártrendszer. Mennyiben?

Ha nagyon röviden kell fogalmazni, akkor itt az — a probléma, hogy a magyar szocialista párt mostani kiemelt funkciója lenne — többek között — az, hogy „birtokba vegye” ezt az átfogó elméletet s ennek birtokában fogalmazza meg a gazdasági és politikai (beleértve ebbe különös tekintettel a szociálpolitikai) intézményrendszer reformjának alapvető tartalmi kereteit — természetesen beleértve ebbe önmagának, mint szocialista pártnak a szerepét, státusát s az adekvát szervezeti és intézményi felépítést és működési módját. És itt számomra ez az utóbbi azért képez középponti problémát a politikai intézményrendszeri reformon belül, mivel érdek- és értékorientációm — szocialista, azaz egy olyan társadalmi tagolódság elérése, amikor a társadalmi jellegű és eredetű különbségek tendenciálisan csökkennek, ám anélkül, hogy az emberi életet gazdagító erők hatékonysága csökkenne, tehát érdelem, hogy az a szocialista párt, amelynek évtizedek óta tagja vagyok úgy alakítsa önmagát, hogy a mostaninál eredményesebben tudja kezelni az iménti kettős feladatot. Ha pedig most nem eléggé hatékony és szocialista ez a párt, annak fő forrása — véleményem vagy talán tudásom szerint — az, hogy még mindig túlságosan kötődik egy olyan történelmi korszak hagyományaihoz, amelyben még másképpen láttuk a szocialista társadalom alapvonalait.

Talán — az itt egyébként sem lehetséges —, hosszabb elemzés nélkül is belátható, hogy a szocialista párton belüli artikuláció, legális frakció vagy belső koalíció gondolata természetesen volt idegen a párttól, hiszen elmélete, ideológiája szerint maga a társadalom is — legalábbis tendenciálisan és nem hosszú távon — mentes a gazdasági, politikai, ideológiai, szociális tagozódástól. Nos a mi szocialista pártunk még sok vonatkozásban magán viseli ennek a korábbi képzetnek a nyomait s ez láthatóan bémítólag jelentkezik évtizedeinkben, amelynek az a fő jellegzetességük, hogy átmenetét képeznek a klasszikus szocialista gondolatról a modern szocialista gondolat felé. Ezt a bémítást közvetlenül jól tükrözi az a görcsösség, amely pl. a

pártmonopolizmus és pártpluralizmus

kérdéséről folyó — gyakran rejtett —, vitában is megmutatkozik. Valójában azonban ennek a vitának a mélyén is az a tisztázatlanság búvik meg, amely a klasszikus és a modern szocializmus körül jelen van gondolkodásunkban és tevékenységünkben. Bizonyára az is belátható, hogy az iménti viszony értelmezésének túlságosan hosszán elhúzódó sajátosságának nem annyira a tudományos megismerés korlátai képezik a fő okát, hanem inkább az, hogy a tradicionális pártstruktúra nem tud elég munióit adni ahhoz, hogy gyorsabban „végére járjunk” a dolognak. És az természetes, hogy az itteni tisztázás alapján lehet megtalálni a modern szocialista gondolat adekvát pártpolitikai intézmény és szervezet legjobb modelljét. De vajon melyik az?

A magam részéről hosszabb távon egy olyan magyar szocialista pártban gondolkodom, amelynek legelső társadalmi szerepe az, hogy a tudományok segítségével rögzíti azokat a társadalmi újratermelési sajátosságokat, amelyek közegek valamennyi modern társadalomban, amelyek tehát szükségképpen behatárolják a szocialista gondolat számára a cselekvés kényszerpályáit, kényszerkereteit — vagyis amelyek nélkül egyetlen mai modern társadalom sem működőképes, legalábbis normálisan nem. Mint szocialista elkötelezettségű állampolgár engem személyesen azok a kényszerek izgatnak, amelyek újratermelik a társadalmi egyenlőtlenségi rendszereket akár akarjuk azokat akár nem. Ezzel szorosan összefüggő második fő funkció pedig azoknak a gazdasági, társadalmi, politikai stb. terápiáknak a körvonalazása, amelyek lehetővé teszik a korunkban még szükségképpen újratermelődő egyenlőtlenségek kivédését, elhárítását, csillapítását vagy ellensúlyozását.

Mármost azt gondolom, hogy a fentiekkel körvonalazható a szocialista pártrendszer elméleti-ideológiai és alapvető praxeológiai fundamentuma, a pártvezetési egység minimuma. Ez az — nevezzük úgy: monolitizmus. Tekintettel azonban arra a létsajátosságra, miszerint a mindenkori társadalmi tagozódásba igen

széles skálán lehetséges az akaratlagos beavatkozás,

ebben a tekintetben elkerülhetetlenül megjelenik egyfajta pluralizmus is, és ennek lehetővé kell tenni az intézményes manifestációját.

Az iméntiekből az következik, hogy a fundamentális kérdésekben nem lesz pluralizmus s éppen ezért lehetségesnek tartalom a plurális irányzatok valamiféle belső koalícióját. Ez

zel persze nem zárom ki eleve a markáns irányzatok viszonylag autonóm pártrendszerződésének a lehetőségét sem — amit viszont más típusú koalíciót jelentene. Azzal a kérdéssel itt nem foglalkozom, hogy lehetséges-e olyan szocialista pártcsoportosulás, amelynek mások a fundamentumai — akárha csak részlegesen is. Eppúgy nem gondoltam át azt sem, hogy működőképes lehet-e a fenti feltételezések realizációja esetén valamilyen nem szocialista párt vagy egyesület stb. Nem gondolokom ilyen dolgokon, mivel úgy gondolom, hogy egy modern szocialista párt erőteljesen „kiutalná” minden más politikai csoportosulást helyét.

A fő funkciók illetően alakulásával, ill. a közös fundamentumon nyugvó belső politikai tagolódással együtt járhat egy jobb feladatelhatárolás, egyfelől az államhatalmi és államigazgatási, másfelől, különösen a szakszervezeti intézmény- és szervezetrendszer szerepétől, státusától, s ezáltal a pártnak kellő energiája maradna arra, hogy tegye a maga legfőbb dolgát, amely éppenséggel nem is kevés. (Mellesleg szólna a mostani összefonódás, ill. a munka- és funkcióelválasztás hiánya ugyancsak annak a bizonyos korábbi gondolkodásmódnak és általános társadalmi állapotnak a szülötte.)

A magyar szocialista párt társadalmi szerepének és státusának a fenti „redukciója” (amely valójában gazdagítást jelent), radikálisan

megváltoztatná a párt belső életét

is. Egyfelől azért, mert az újmódon felfogott régi feladatok ellátása folyamatos és aktív részvételt igényel mind a párt-egységet garantáló szocialista alapelvek „karbantartásában”, mind pedig az adott időszak alternatív jellegű prioritásainak a kijelölésében, kiválasztásában. A szerep- és státusmegújulás további következményeként jelentős mértékben oldódna az a feszültség, amely ma az alsóbb és felsőbb pártszervek között fennáll: mindenekelőtt növekedne a hierarchikusan magasabb szintű pártszervek függősége az alsóbb pártszervektől s ez magában foglalná egyben a felsőbb szervek bázisának a megerősödését. (Azt hiszem, hogy a hierarchikus viszony nem váltható fel teljes mértékben a horizontális koordinációval, — amire feltétlenül szükség lenne.)

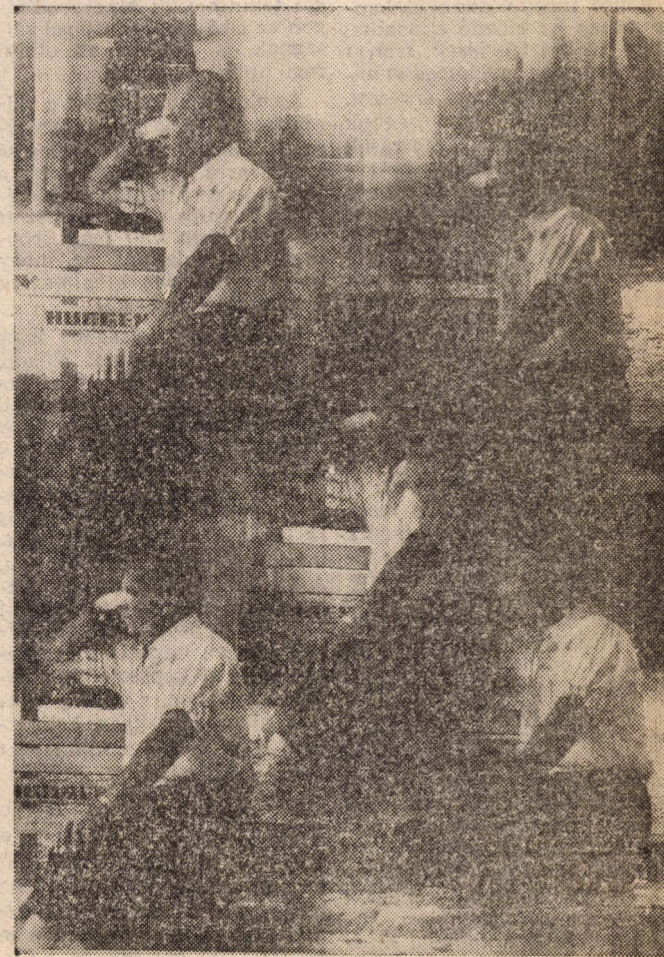
A magyar szocialista párt szerepének és státusának a jelzett irányban történő dúsítása szükségessé és lehetségessé is teszi továbbá mindenekelőtt kongresszusainak és országos konferenciáinak az igényektől függő, de a mostaninál gyakoribb és érdemlegesebb tanácskozásait. De maga a Központi Bizottság is növelné a szerepét a pártéletben — miután megszabadulna azoktól a terhektől, amelyeket más, illetékesebb állami, államhatalmi testületek szívesen magukra vállalnának. (Pl. az Országgyűlés.)

Úgy látom továbbá, hogy ha a jelzett fő szerepekből indulunk ki, abban az esetben a magyar szocialista párt egyszerre álcspárt jellegű és tömegpárt is. Ez utóbbi persze annak a függvénye is, hogy mennyiben sikerül konszenzust teremteni az összes szocialista tényezővel a pártegység alapját képező fundamentális szocialista elvek talaján. Mindenesetre a tiszta, világos, konkrét és távlatos program, a jelzett típusú pluralizmus és az együttjáró tartalmasabb pártdemokrácia, a maximális társadalmi nyilvánosság — röviden szólna a funkcionális és szervezeti-működési megújulás — elég masszív garancia ahhoz, hogy létrejöhessen a magyar szocialista párt új konszenzusa.

Hozzászólásomban tudatosan nem tértem ki a részletekre, pláne nem a technikai kivitelezési módok kérdéseire. Nekem itt most az volt a fontos, hogy elmondjam azt a meggyőződésem, miszerint a gazdasági és a politikai intézményrendszeri reform nagyobb sikere érdekében elengedhetetlen a szocialista gondolatnak a reformja: a modern szocializmus alapvonalainak a megfogalmazása. (Az átfogó reform átfogó elméletének igénye szerint.) És az lehet az irányítóje a párt-politikai intézmény- és szervezetrendszer újratermelésének is. A modern szocializmus alapvonalainak a megfogalmazása — a szocialista párt feladata, s eközben önmagát is újra szükséges fogalmazni.

HERÉDI ISTVÁN

TELEFONVÍZIÓ

Fotó: Nagy Gábor

Míg a '80-as évek jövedelem-szabályozási rendszerében a mérleg szerinti nyereség — amelynek 75 százaléka költségvetési támogatásból származott — 92 százalékát elvonták, addig az új szabályozás keretében az elvonás 80 százaléknál alacsonyabb lesz, így a nyereség nagyobb hányada marad vállalati rendelkezésben.

A keresetszabályozásban a keresetmegszabályozás lesz érvényben, és e szerint jövőre makroszinten a keresetösszeg csak három százalékkal növekedhet. De ezen belül az egyes vállalatok önállóan dönthetnek a rendelkezésre álló bértömeg szétosztásáról és a munkaerővel való gazdálkodás kérdéseiről.

A stabilizációs programról szólva a gazdaságirányítási rendszer továbbfejlesztésének irányára nagyobb vállalati önállóság és olyan piaci mozgásteret kialakulása felé mutat, amelyben a vállalatok helyzetét az ezen a téren belüli ható piaci erők befolyásolják.

A szabályozás eszközei között a pénzügyi rendszer szerepe növekedni fog. Ennek szerves része az árrendszer átalakulása, amely során a cél a valódi értékarányok kialakulása. A szerkezetátalakítással kapcsolatosan hangsúlyozta, hogy azt nem lehet felülről levezényelni, hanem erősíteni kell az olyan mozgásteret kialakulását, amelyben a jó vállalatok rendelkeznek kiterjesztési lehetőséggel, s ugyanakkor a veszteséges vállalatokat nem szabad továbbra is támogatni. Nagyon fontos követelmény az is, hogy nem 10, 20 vagy 30 prioritást kitűző, hanem csak néhány területre koncentrált gazdaságpolitikai háttérre van szükség.

A külkereskedelmi helyzetünket értékelve a miniszterhelyettes elmondta, hogy az elmúlt 15 évben a magyar gazdaság alkalmazkodóképessége romlott. A '80-as években a külkereskedelmi egyensúly megteremtésének kétféle koncepciója létezett: az egyik, amelyet elsősorban a Külkereskedelmi Minisztérium szorgalmazott, s amely szerint minden tőkés exportot támogatunk kell, függetlenül a jövedelmezőségtől, mert szükség van a konvertibilis valutára, másik pedig, amelyet elsősorban a Pénzügyminisztérium és a Tervhivatal ajánlott, hogy szűkíteni kell a belső és a KGST-piacot, s így a növekedésre orientált vállalatok tőkés exportja nőni fog.

1987-re a kereskedelmi deficit körülbelül 100-150 millió dollár lesz, s ebből következően ahhoz, hogy az 1988-as fizetési mérleg-terv teljesüljön, 600-650 millió dolláros javulást kell elérnünk, ami csak egy rendkívül kemény importrestriktívval érhető el.

A szociálpolitikára jellemző, hogy a szűkösön rendelkezésre álló erőforrásokat kell optimálisan elosztani. Előadásában az 1973-as pénzügyi válság néhány — a jelenlegi helyzettel is összecsengő — mozzanatát mutatta be. Az 1973-as válságot tekintethetjük Magyarországon az első modern típusú válságnak, s egyben az utolsó régi típusú válságnak.

Az előadó külön kitért a válság kezelésének a bemutatására. A krach okainak elemzése során arra a megállapításra jutott, hogy a válság előidézésében jelentős szerepet játszott az, hogy nem volt igazi jegybankunk, valamint az, hogy nem megfelelően alkalmazták a monetáris politikát.

A pénzügyi válsághoz kapcsolódott a következő előadó, Cziráj Sándor, aki azt a kérdést igyekezett körbejárni, hogy lehetséges-e egyáltalán pénzügyi válság ott, ahol a pénz kevésé töltötte be szerepét? Az előadó a pénzügyi válság helyett inkább generalis társadalmi válságnak jellemezte jelenlegi helyzetünket.

A kereskedelmi bankok tevékenységét elemezve rámutatott arra, hogy azok nem működnek igazán, ugyanis a szűkösözetben nem kapcsolódik megfelelő tartalom, s ezek a bankok nincsenek olyan helyzetben, hogy igazi konfliktusokat vállaljanak fel.

Ezek után Farkas István (MNB) beszélt arról, hogy a jegybank milyen szerepet tölt be a monetáris politikában. Az előadó szerint az eddig lezajlott szervezeti változások nem hoztak jelentős előrelépést, s így a kétszintű bankrendszer

A kibontakozás gátjai és lehetőségei

PÉNZÜGYES FIATALOK SZAKMAI TANÁCSKOZÁSA

A cikk szerzői:
Pápai Szilvia
Varga Marina
Papp István
Durućskó Mihály

megfelelő ellentételezés hiánya miatt. Mindenesetre ma kedvezőtlenebb gazdasági helyzetben, de kedvezőbb külpolitikai légkörben kell léteznünk.

A politikai vezetés azt ígérte, hogy ha a mostani kormányprogramot következetesen végrehajtjuk, akkor a harmadik év végére lehetővé válik a kibontakozás megkezdése, a rossz gazdasági helyzetből való kilábalás.

Szükséges az, hogy a kormányzat saját politikáját, gazdaságpolitikáját kidolgozza, és annak végrehajtásáért, eredményességéért feleljen. Ennek alapfeltételei, hogy egyrészt megváltozzon a kormányzati rendszer munkája, ami magába foglalhat intézményi és személyi változásokat, a kormány munkájának egyszerűsödését és nacionalizálódását. Az eddigi részérdekkel által szétforgácsolt és operatív beavatkozásokkal működő testület helyett egy egységes irányvonalat követő felelős kormányzatnak

Szociálpolitika az érdekeltekkel szövetségben

Csehák Judit miniszterelnök-helyettes előadásában elmondta, hogy szerinte nem közgazdászhoz méltó gondolat, miszerint szociálpolitika csak akkor csinálható, ha van pénz, s mivel most nincs pénz, szociálpolitikai intézkedések csak a jövőben lehetségesek, amikor már lesz mit elfogyasztani. Mint kifejtette, nagyon fontos szerepe van a szándéknak, amit az is bizonyít, hogy 1980-ban például sokkal több pénzzel, de kevesebb szándékkal kevésbé hatásosak voltak szociálpolitikai intézkedéseink, mint ma, a megnehezült pénzügyi feltételek közt, de több pozitív célkitűzéssel. Ma nemzeti jövedelmünk 25 százalékát költjük szociálpolitikai céljaink megvalósítására, s ez

Átfogó társadalmi válság

A monetáris politika, monetáris eszközrendszer szekció meghívott szakértői: Petschnig Mária, a Közgazdasági Szemle felelős szerkesztője, a szekció vezetője, Kövér György gazdaságértörtenész, MKKE, Cziráj Sándor az Országos Tervhivatalból, valamint Farkas István főosztályvezető-helyettes az MNB-ből.

A szekció munkája során azt vizsgálta, hogy milyen lehetőségei, eszközei és korlátai vannak a monetáris szférának a gazdasági stabilizációban.

A szekció első előadását Kövér György, egyetemünk oktatója tartotta. Előadásában az 1973-as pénzügyi válság néhány — a jelenlegi helyzettel is összecsengő — mozzanatát mutatta be. Az 1973-as válságot tekintethetjük Magyarországon az első modern típusú válságnak, s egyben az utolsó régi típusú válságnak.

Az előadó külön kitért a válság kezelésének a bemutatására. A krach okainak elemzése során arra a megállapításra jutott, hogy a válság előidézésében jelentős szerepet játszott az, hogy nem volt igazi jegybankunk, valamint az, hogy nem megfelelően alkalmazták a monetáris politikát.

A pénzügyi válsághoz kapcsolódott a következő előadó, Cziráj Sándor, aki azt a kérdést igyekezett körbejárni, hogy lehetséges-e egyáltalán pénzügyi válság ott, ahol a pénz kevésé töltötte be szerepét? Az előadó a pénzügyi válság helyett inkább generalis társadalmi válságnak jellemezte jelenlegi helyzetünket.

A kereskedelmi bankok tevékenységét elemezve rámutatott arra, hogy azok nem működnek igazán, ugyanis a szűkösözetben nem kapcsolódik megfelelő tartalom, s ezek a bankok nincsenek olyan helyzetben, hogy igazi konfliktusokat vállaljanak fel.

kell kialakulnia. Másrészt pedig elengedhetetlenül szükséges a párt saját munkatilságának megváltoztatására.

Külcskérdése a program sikeres megvalósításának, hogy hogyan lehet a lakosság támogatását megnyerni. Alapvető követelmény, hogy a helyzetünket őszintén fel kell tárni az emberek előtt.

Végezetül a pénzügyminiszter-helyettes arról beszélt, hogy a program nagyon általános, egy sor olyan dolog foglalmazódik meg benne, amely visszaköszön az előző programokból.

Az, hogy mennyire lesz sikeres, azon múlik, hogy évről évre meg tudjuk-e konkrét tartalommal tölni, lesz-e bátor-ságunk a célkitűzéseket következetesen végrehajtani, és hogy a kormány élszámol-e évről évre az Országgyűlés előtt, hogy tényleg bekövetkeztek-e a változások. Ezen elszámolási kötelezettség nélkül a program nem hajtható végre.

európai viszonylatban is elfogadható színvonalat jelent. Ugyanakkor bőven vannak még feladataink e területen: meg kell teremteni a társadalmi nyilvánosságot, a részvételt, decentralizálni kell a döntéseket. A korszerű szociálpolitika legfontosabb jellemzője, hogy nem hajtható végre állami hivatalokban, hanem csak az érdekeltekkel szövetségben. Nem arról van tehát szó, hogy minél több pénzt kell szerezni a szociálpolitikára, hanem arról, hogy szociálpolitikai indíttatású közösségeket, egyesületeket, illetve egyéb lehetőségeket kell létrehozni, melyek célkitűzéseink megvalósítását segítik elő — fejezte be mondanivalóját Csehák Judit.

bevezetése sem hozta meg az áttörést.

Ezek után, logikusan, arra próbált a szekció választ keresni, hogy egyáltalán mi az, amitől azt lehet várni, hogy jelentős előrelépést eredményez. A kérdés megválaszolásához Farkas István a szigorú és szelektív monetáris politika alkalmazását hangsúlyozta.

A szekció végkövetkeztetése az volt, hogy jelenünk társadalmi-politikai-gazdasági válságként kell felfognunk.

A szociálpolitika és foglalkoztatáspolitikai szekció meghívott vendége Kemenes Ernő (OT) és Krémer Balázs (Szoc. KI). Szociálpolitikánk diszfunkcionálisabb és szétesőbb, mint valaha. Ez nemcsak a fokozódó gazdasági nehézségek-ből, hanem a meglévő problémák megoldatlanságából, a szociálpolitikai gyakorlat defenzív voltából is következik. Míg a '60-as, '70-es években a szociálpolitika fejlesztését a konjunktúrára alapozták változatlan módszerek mellett, most „nem bővülő” erőforrásokkal kell differenciálni és szelektív változtatásokat elérni az elosztás területén.

Jelenleg gyökeresen eltérő megfogalmazások és elképzelések élnek egymás mellett a szociálpolitika tartalmát illetően. A radikális társadalmi átalakítás során minden problémát a társadalmi viszonyok átalakításával orvosolták, így a szociálpolitikát harmadrangúnak tartották. A szervezeti rendszerben ez mind a mai napig tükröződik. Mivel minden kormányzati kérdésnek van szociálpolitikai vonzata, így gyakorlatilag mindenki foglalkozik ezzel a területtel egy kicsit, szakszűren azonban senki, hiszen nincs a szociálpolitika irányításáért felelős kormányzati szerv. Az extenzív fejlesztés során kialakult paternalista gyakorlat szinte változatlan. Ez a rászorultság ellen felülről kezeli az egyéneket, elkülönít, elbírál. „gondoskodik”, nem pedig jogszolgáltatást nyújt. Ezzel az igazgatási típusú eljárással szemben az állampolgár gyakorlatilag kiszolgáltatott, nincs füg-

getlen igazságszolgáltatás, melyhez fellebbezhet (például állami gondozásba vétel ellen). Arról nem is beszélve, hogy az egyedenként elbírál és megítélt juttatások adminisztratív költségei gyakran meghaladják a szociális juttatás többszörösét. Mindemellett ez a gyakorlat csak nagy, homogén tömegekben tud gondolkodni, nélkülözve minden empátiát és toleranciát, nem számol a társadalomban végbemenő polarizációval. Sok társadalmi juttatás munkaviszonyhoz kötött (például családi pótlék), s nem állampolgári jogon jár, így gyakran a leginkább rászorulóknak esnek el tőle. A naturálisan realizált támogatásokból (óvoda, üzemi étkeztetés) szintén sokan nem részesülnek, mivel azok más formára nem konvertálhatók át. Az egyik oldalon megjelenő hiányok a másik oldalon pazarlasként jelennek meg.

A foglalkoztatáspolitikát illetően sokan kétségbe vonták a kibontakozási programban deklarált elvek megvalósíthatóságát. A munkaerőpiac területi és szakmai átstrukturáló-

dásának feltételei nem kellően kidolgozottak. Súlyos gondok fognak jelentkezni a szakképzetlen női munkaerő, valamint a cigány munkavállalók foglalkoztatásában is. A cigánykérdés eddig ott rendeződött valamilyen formában, ahol megoldódott a foglalkoztatásuk. Tehát ezen a területen jelentős visszarendeződés lehet számolni. Megfelelő módon kell rendezni a munkanélküliek járandóságait, akik tömegesen, önhibájukon kívül veszthetik el állásukat.

Égető szükség van a társadalmi válságot kezelő rövid távú programra, ennek hiányában a társadalmi feszültségek jelentős mértékben fokozódnak. Középtávon együttesen kell kezelni az adó, az oktatás, a foglalkoztatás és a nyugdíjrendszer reformját. A magyar reform menete — mint arra utalt előadásában Csehák Judit is — egyszer már bezonyított, hogy nem lehet a reformot a lakossággal szemben végrehajtani. A kibontakozáshoz egy közösen új szociálpolitikai elmélet és gyakorlat is szükséges.

Fontos a működőtoke bevonása

A külgazdasági politikánk és eszközrendszere szekcióban Patkó András szorosban kapcsoltódott az előző napi előadásához. Csúpan néhány ponton egészítette azt ki. Szólt a nemzetközi kereskedelem válságáról, arról, hogy a második világháború után először 1982-ben csökkent a nemzetközi kereskedelem. A nyers- és alapanyag-, valamint a mezőgazdasági termelés területén olyan alapvető minőségi változások mentek végbe, amelyek negatívan érintették külpiaci helyzetünket. Elsősorban itt arról van szó, hogy az addigi importörök ezekből a termékekből exportörökké váltak, szűkítették az általános külkereskedelmi lehetőségeinket.

A továbbiakban a KGST-hez fűződő kiegészítő megjegyzéseket elmondta, hogy a KGST-vel kapcsolatban két dolgot kell tisztáznunk. Egyrészt, hogy természetes kapcsolataink (földrajzi ok) és szocialista létünk (politikai ok) a KGST-ben való aktív részvételünket indokolja. Másrészt azonban világosan kell azt látni, hogy a

KGST nem lehet dinamizáló eleme a magyar gazdaságnak, sőt az előadásában elhangzottak miatt a KGST részaránya a magyar külkereskedelmi forgalomban a közeljövőben valószínűleg csökkenni fog.

A nemzetközi munkamegosztásba való bekapcsolódásunk szempontjából nagyon fontos probléma a működőtoke bevonása. Ma Magyarországon a működőtoke értéke 100 millió dollár alatt van, s ennek is több mint a fele a nem termelő szférában, a szolgáltatás és a turizmus területén található. A működőtoke alacsony arányának magyarázatául Patkó András elmondta, hogy nem elsősorban a preferenciarendszerünk elégtelensége riasztja el a külföldi tőket, hanem az általános gazdálkodásunk milyensége az, ami gátolja a nagyobb arányú tőkebeáramlást.

És végül az IMF-fel kapcsolatban azt emelte ki, hogy az új kormányzat legfontosabb feladata, a velünk szemben megrendült bizalom helyreállítása érdekében az, hogy reálisan teljesíthető feladatokat vállaljon magára.

Az adóról

Az adóreform szekció munkáját Kupa Mihály, a Pénzügyminisztérium osztályvezetője, az adóreform-titkárság vezetője, Haraszti Akos, a Nagycsaládok Országos Szövetségének vezetője, Bodnár Terézia, az OT munkatársa és Fekete Gyula, a KSH munkatársa irányították.

Bevezettképpen Kupa Mihály rövid előadást tartott. Előre bocsátotta, hogy nem kívánja a bevezetendő adóreform jellemzőit ismertetni, hiszen arról már több forrásból értesülhettünk, s hogy mivel annak tervezete már elfogadott, így mi csak arról vitalkozhatunk, hogy mit és hogyan kellene módosítani. Elmondta, hogy a bevezetendő adórendszer milyen funkcióknak kell hogy eleget tegyen szándékaik szerint: 1. minden adó alapvető funkciója a társadalmi tiszta jövedelem elvonása, 2. az újraelosztás szerepének csökkentése, kisebb központi beavatkozás, 3. az élőmunka egységes értékelése, 4. az adózás rendszerének egyszerűbbé tételével a tisztánlátás fokozása a termelésben, 5. a lakosság közteherviselésének arányosabbá, méltányosabbá tétele: aki azonos jövedelemmel rendelkezik, azonosan adózik.

Ezután a bevezetésre kerülő adórendszer várható hatásairól beszélt az előadó. Társadalmi hatása feszültségek, konfliktusok létrejötte lesz, bár nem az adóreform rója majd elsősorban a köztudottan súlyos terheket a lakosságra, hanem az erősen restriktív gazdaságpolitika. Azért is lesz nehéz az elkövetkezendő idő-

szak, mert nincs kiépítve egy biztonságos hálorendszer a lakosság számára. Ez magában foglalja egy működőképes garanciális szociálpolitikai rendszert, megfelelő foglalkoztatáspolitikát, és ki fog kényszerülni egy bérreform, illetve költségvetési reform is, mely utóbbi azt jelentené, hogy meg kell szervezni a lakosságnak az adózás útján központosított pénzeszközök elköltésére vonatkozó döntésekbe való beleszólási lehetőségét. Az adóreform anyagi hatása a kb. 15 százalékosra kalkulált infláció, melynek kompenzációjáról nem tudni, milyen eredményesek lesznek. Ha az adóreform bevezetése és az egyéb területek azt követő reformjai nem lesznek következetesek, ha ez megint látszatmegoldás lesz csak, hogy az IMF-től még két évig kapjunk újabb kölcsönöket, hogy ezáltal még tovább halogassuk a radikális változtatásokat, akkor gazdaságunk menthetetlenül összeomlik, mondta az előadó, majd két pozitív változás megemlékezésével fejezte be a sötét hangvételűre sikerült előadását. Egyrészt biztató jelnek vélte azt, hogy a parlament már nem a régi: az ország érdekeit képviseli, felnőtt feladatához. A másik pozitívum, hogy talán a társadalom is egy kicsit öntudatra ébredt a súlyos gazdasági helyzet közepette.

A bevezető után a hozzászólások, kérdések, s ezek megvitatása következett, melyek ismertetésénél csak a főbb gondolatok kiemelésére szorítkozom: A részvények bevezetése a vagyonadót ki fogja, a kényszeríteni, mivel a részvények csak ilyen formában adózhatók.

— Addig nem lehet vagyonadó, amíg például a bérlakások esetében hatszor akkora esélye volt a vezetőknek ehhez hozzájutni, mint a munkásoknak, akik így rákényszerültek arra, hogy maguk építsenek, s így a vagyon megadóztatása ma igazságtalan lenne. — Az elosztás sokat demokratizálódott, de még ma is monopolizált. — Az emberek nem érzik magukénak a társadalmat, nincs szolidaritás, ez a legsúlyosabb probléma. — Az adómentesség rendszerre az új adórendszerben túlságosan kiterjedt, s nem a tényleges helyzetnek megfelelően alakították ki, hanem a társadalmi-politikai érdekcsoportok erőviszonyainak megfelelően. — A sokgyermekes családoknál az adókedvezmény igazából nem kedvezmény, hanem az arányos közteherviselés megvalósítása. — Az új adórendszer bevezetésével nyilvánossá kell tenni a létminimum-számításokat.

Pozsgay Imre előadása

Pozsgay Imre, a HNF főtitkára a töle megszokott retorikával tartotta meg tartalmas előadását. Azzal kezdte, hogy elmondta, sem politikai, sem társadalom-lélektani szempontból nem kedvező a helyzet a stabilizációs, illetve a kibontakozási program végrehajtására, bár a gazdasági akadályok sem lebecsülendők.

Ma több száz országban van gazdasági válság, ez összefügg a történelmi adottságokkal, a megkésztettségel, de reálisan kell látnunk: a mintegy 40 ország között, mely megoldotta a világgazdasági válság és váltás problémáit, sok volt olyan, amelyet történelmi előzményei nem erre determináltak (például egyes kelet-ázsiai országok), de egy szocialista ország sem volt! Ezek elgondolkoztató tények, s melyből önismeret kialakulásához kell hogy vezessenek. Az önismeret gyakorlásában ma a Szovjetunió jár az élen. Gorbacsov a párt júniusi plénumán elmondta, hogy a Szovjetunió közelébenül válság előtt áll, s hogy a következő években fog kiderülni, hogy az első szocialista ország leszerepel-e vagy sem. Pozsgay Imre ezeket nyílt és kemény szavakkal ítélte, s elmondta, úgy érzi nekünk sem szabad „nyavalyánkat” takargatni.

Legfőbb feladatunk, hogy a párt, az állam és a politika viszonyrendszerét újragondoljuk a szocializmus értékei jegyében, s egy működőképes politikai rendszert hozunk létre. Enélkül nem képzelhető el semmiféle kibontakozás — fejezte ki Pozsgay Imre. Újra kell gondolni a parlamentarizmus, az önkormányzat, az állampolgári autonómia fogalmát. Meg kell szabadulnunk bizonyos ideológiai görcsöktől, hazugságoktól. A tulajdon sokszínűsége van szükségünk, s meg kell teremteni a tökmegosztás lehetőségét a tulajdonformák közt. A pártnak is változtatnia kell: uralmi eszközök helyett meggyőzéssel kell gyakorolnia a társadalmi befolyást. Ezzel helyreállna a párt mozgalmi szerepe, illetve a pártvezetés és a párttagság normális viszonya. A helyi, emberi autonómia érvényesülésére is sülyt kell helyezni. Fontos tudatosítani, hogy az adózás nyíltá tételel megváltozott az adóalanyok helyzete: ezáltal a politika alanyává is váltak. Az állampolgár autonómiája növekedni fog: egzisztenciális függés mindig lesz, de a hierarchikus függés eloldódik. A demokratikus intézmények tartalommal telítődnek, s bár nem lesz teljes autonómia, hiszen ez a legliberálisabb társadalmakban sincs, de lesznek jól meghatározható politikai csoportok, amelyek alternatív véleményeket képviselnek, így lehetővé válik az érdemi politikai vita.

A kívánatos politikai reformról vallott nézeteinek ismertetése után — befejezés-képpen — elmondta az előadó, hogy a reformot csak eszköznek tartja. A cél egy demokratikus szocialista Magyarország kialakítása, s ő hisz benne, hogy van demokratikus megoldás erre a válságra.

Kétségkívül hiánypótló előadást tartott Ugró Miklós vallástörténetes szeptember 30-án a társadalomtudományi klubban. A vallásos érdeklődés feléledésének pregnáns bizonyítékai a terjedő, ún. bázisközösségek, melyek társadalmi nyilvánossága szinte a semmivel egyenlő. De nem állunk jobban a magyar katolikus egyház 1945 utáni történelmének ismeretével sem — egyes tárgyalások és úttörő kezdeményezések ellenére sem.

A német vereség után meghasonlott és tanácstalan Magyarországon gyakorlatilag megszűnt a közigazgatás — egyetlen komoly szervezet maradt a helyén: az egyház. Az az egyház, amelyik úgy érezte, igenis szerepe lehet a népi demokrácia építésében. Noha fenntartásai és kifogásai voltak a földreform végrehajtásának módjával kapcsolatban, azt nem ellenezte. (Bár lett volna miért: az egyházi birtokok nagy része ún. célbirtok volt, tehát az egyházi szervezetek, rendek, iskolák eltartását szolgálták.) Az első vitát inkább az állam főkegyúri joga váltotta ki, amely jog az állam beleszólását jelentette a főpapi kinevezések eldöntésébe. A megüresedett szertogrami érseki széket a pápa végül is Mindszenty József személyével töltötte be, a magyar kormány javaslatának ellenére. Az új primás karakán jelleméhez antifasiszta múlt és túlháladott politikai nézetek társultak, ami — utólag így

Egyház és állam

tűnik — sokat ártott a katolikus egyháznak.

Az állam nem nézte tétlenül az egyház meglévő — részben politikai — befolyását a tömegekre: kohoít vádak alapján felszalták az összes katolikus egyesületet (ez kb. másfél millió embert érintett), keresztültették az egyházi iskolák államosítását, és szélnek eresztették sok ezer jól képzett tanárt, eltörölték a kötelező hittoktatást, majd azt néhány évvel később már diszkriminatív intézkedésekkel üldözték. Letartóztatták Mindszenty Józsefet, és látszatper során elítélték. Mindezek legnagyobb „eredménye” az egyházi vezetésben eluralkodó bizonytalanság és növekvő félelem lett.

A fordulat az egyház szempontjából is 1949-ben következett be, amikor törvénybe iktatták az állam és az egyház szétválasztását. A papoktól megkívánt eskü körül kialakult újabb vita után a hosszú harcban elfáradt és elkeseredett, békét kívánó papi tömegek nyomására és a kormányzat követeléseire a püspöki kar 1950 augusztusában végül is aláírta az állam javaslatát. Az egyház csekély állami támogatást kapott, de ennek fejében pl. 4 rend kivételével az összes többi felosztását, ami sokszor szétte-

lepítést jelentett, tudomásul kellett vennie.

1956 után a légkör lassan javult, a Vatikánnal 1964-ben létrejöttek az első kapcsolatok, a főpapi székeket betöltötték, a II. vatikáni zsinatra magyar küldöttség utazhatott. A feszültség az állam és az egyház között azonban fennmaradt, s ennek új színterévé a kialakuló bázisközösségek váltak. A bázisközösség fogalma igen sokféle vallásos csoportot jelöl, végeredményben az ötvenes évek illegális vallásgyakorlásának kisközösségi módját is ide sorolhatjuk. A zsinati tápot adott az ilyen kezdeményezéseknek, az egyház megújulásában döntő szerepet szánva nekik. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy a latin-amerikai kisközösségek szerepe-funkciója egészen más, mint a nyugat-európai csoportoké. Magyarországon a hitoktatás dominál. Az itthoni szerveződést az említett belső enyhülési folyamat mellett a helsinki légkör is elősegítette.

Mindemellett a hazai bázisközösségek elismerése mind állami, mind egyházi vonalon legalábbis ellentmondásos. Ha ezek a kisközösségek politikai értelemben kicsúsznak az egyházi vezetés ellenőrzése alól, akkor — az esetleges újabb ál-

lami retorziók miatt — ennek az egész egyház látja karát. A másik oldal az ellenkező irányú vatikáni álláspont jelenté, amely nagyobb elismerést vár a hazai egyházi vezetéstől a bázisközösségek felé. Mindkét oldal tart ugyanakkor a szektárosodás veszélyétől. Emellett ezek a csoportok is, hol nyitlan, hol kevésbé nyitlan, jelzik elégedetlenségüket a feldozgató, látványos eredményekre koncentrálo vezetéssel szemben. Több papot mozdítottak már eddig is el. Jelentős problémaként jelentkezett Bulányi György mozgalma. Az általa szervezett bázisközösségek az állam számára a katonai szolgálat lelkiismereti okból történő megtagadása miatt okoznak nyugtalanságot, az egyházi vezetés egyes teológiai tévedései miatt agódiak. A bázisközösségek amúgy is eléggé a fővárosra, annak környékére és a nagy városokra koncentrálnak (egyes becslések szerint mintegy 50 ezer tagot számlálva). Megjelentek közöttük a nyugati típusú és a karizmatikus közösségek is, ezek azonban meglehetősen gyökértelenek a felsorolt okok miatt.

Mindent összevetve érdekes mozgalom kibontakozását kísérelhetnénk figyelemmel, nyilvánosságát azonban még a szűken mért egyházi tömegtájékoztató eszközökben is csak alkalmasszerűen kapnak.

Balázs Zoltán

Dániel Attila:

Budapestre

(a rezervátumból)

mikor (mindig) hiányod érzem éjszakánként (görcsösen) felriadok atomhulladékkal tömik a napot még nem ment el az első villamos a némaság alapos hol vannak a madarak a dunai kenyérkérő sirályok a májgyótró kocsmákban melázo hétköznapi-zseni-királyOK és okozat a kollégium áll-e? még a nagy család: a +W+ Cézár biliárd a skubicista ecuadori szomszéd a 3,14 Csányi A az afrikai zene a cubai ritmus a ciprusi cicázó

tudom:

ügy istenigazán (mint gyermekkorom édes cukra: a zizi) gúnyolódik rólam (az irreverzibilitás pimaszul kicikizí) a veriték

Nagykanizsa

Tudományos ülésszak

Politika és valóság konfliktusai

Lenyűgöz, megrendít és szavamot szegi minden pillanat, amelyben az örökkévalóság, a történelem érint meg. Régi fénykép, kő, írás, érintetlen táj, tenger és ember egyaránt oka lehet. A „történelem” ezáltal kifogástalan eleganciájú, szikár, ősz hajú, idős házaspárként jött, mindketten mosolyogtak.

Zoltán Ilona és férje, Püski Sándor volt a vendége a társadalomtudományi klub legutóbbi estjének. Ennek, tisztelt olvasó, Püski Sándor neve bizonyára felidéz a Magyar Élet Könyvkiadót csakúgy, mint a népi mozgalmat, de a kedves olvasó, tudod-e, hogy Sinka István, Szabó Dezső, Veres Péter, Fėja Géza, Kodolányi János, Németh László, Darvas József, Balogh Edgár, Erdei Ferenc kiadója, a szárszói konferenciák egyik szervezője volt egykoron Püski Sándor és felesége.

Sándor bácsi 1911-ben született Békésben, szegényparaszti családban. 1930-ban jött Budapestre, ahol jogot kezdett tanulni, miközben egy ügyvédnél gép- és gyorsírás-sal kereste kenyerét. Később az egyetemi előadásokon készített jegyzetét árulta, ebből élt. Feleségét 1933-ban ismerete meg egy Mikulás-bálon, 1938-ban nyitották első könyvüzletüket a Szerb utcában, 1939-től a könyvkiadást is megkezdték. Könyvnapjait sátruk hamarosan a Tanács körút és a Rákóczi út sarkán kapott hosszú időre helyet. Egyetem tér, Szerb utca, Váci utca 75., Ráday utca 22., Kálvin téri református egyházi épületek — itt zajlott mindez a környéken. S aztán jöttek a szárszói konferenciák: az 1942-esről semmiféle jegyzőkönyv nem készült, de annyi bizonyos, hogy jelen volt Veres Péter, Sinka István, Németh László és körülbelül háromszáz fiatal, főleg a könyvbarát körök és a Soli Deo Gloria fiataljai közül. 1943 augusztusában, a második nyári tábor Magyar Élet Konferencia néven rendezték meg, bár az utolsó napig nem volt biztos, sikerül-e megtartani, nem avatkoznak-e be a

„A lélek kész...”

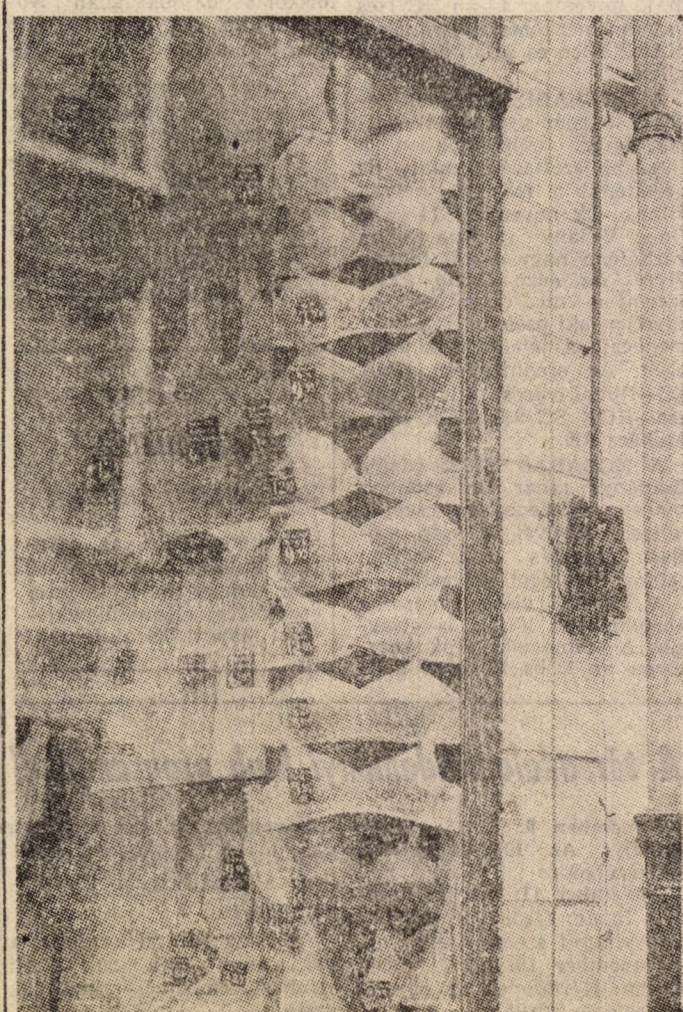
hatóságok. Ott voltak többek között a Györfy-kollégium, a Parasztszövetség, az SDG vezetőkön kívül lapszerkesztők, egyetemisták, parasztok, munkások, tanárok, mindenféle foglalkozású értelmiségiek, hogy afféle népi országgyűlésként tanácskozzanak a népi mozgalomról, irodalomról, politikáról, jövőről. Ilus néni negyedék fia születése után állig két héttel már Szárszón volt, hogy a sátrakat fölverjék, a hatszáz vendég számára a tábort előkészítsék. A meghívón külön felhívták a figyelmet, hogy minden vendég hozzon többek között negyed kiló zsírt és negyed kiló lisztet.

A megszállás, a háború éveit követően 1950-ben a Püski-kiadót is felszámolták. 1954-ben a Magvető szerkesztősége Veres Péter gazdasági vezetőnek hívta Püski Sándort, de ő ezt nem vállalta. 1956 októberében a NÉKOSZ tízéves jubileumi ünnepsége kapcsán kérték Hegedűs András miniszterelnököt, adjon újra működési engedélyt a kiadónak, majd 1956 decemberében immár még többek — köztük Bibó István — aláírásával megismételték a kérést, amit 1957 márciusában utasítottak el mindezekig véglegesen. „Talán most megint alkalmas lehet az idő egy népi alapú és tartalmú szövetkezeti kiadó alapítására” — fűzte hozzá Püski Sándor. Úgy hírlík, biztatást látszik kapni az Illyés Gyula, Csóóri Sándor, Fekete Gyula és mások nevéhez fűződő immár több évtizede készletelt lapalapítás terve. Amivel kapcsolatban a szóbeszéd — magyar-amerikai — közös kiadást, Püski Sándor részvételét emlegeti. „A lélek kész, a testem teljesen erőtlén” — fűzte ehhez Püski Sándor.

ját kiadású kötetük között van Csóóri Sándor Magyar Apokalipszise, Csura István Az elfogadhatatlan realitása, Durai Miklós Kutyszorító című műve, Für Lajos Mennyi a sok sárkeresztje, Gombos Gyula Szabó Dezső és Hillsdale című kötetei, M. Kiss Sándor munkája a népi mozgalomról, Konrád György Cinkos című műve, Varga Domokos népesedési gondokról szóló munkája, van Zilahy Lajos-kötet, s vannak a Corvina kiadóval közösen készített angol nyelvű könyveik a herendi porcelánról, a magyar táncokról, népszokásokról, népviseletről, kiadtak Budapest-utikönyvet, és Madách Ember tragédiájának új angol fordítását. A legutóbbi években már arról is szó lehetett, hogy a New York-i Püski-kiadó néhány könyve a könyvhét sátraiban is megjelenhet. A postára adott kötetek egyelőre nem érkeztek meg a sátrak polcaira.

Sok mindenről szó esett még ezen a szép, poétikus estén, amiből mindenekelőtt az lehet talán a tanulság, hogy a dolgok — kellő bátorság esetén — ha nem is egyszerűek, de világosak legalább, a teendők, ha könnyűek nem is, de kellően nagyszabásúak igenis lehetnek, s hogy a szerelem nyolcvan felé közeledve is mily csodás...

Molnár Gabriella

Filés emlékeim

A kutatás-módszertani sorozat következő előadásai

1987. november 5.:

Gazda István: Forráselemzés, írásmunkák készítése; november 12.:

Karvalits László: Gyorsolvasás, jegyzetelés;

november 19.:

Karvalits László: Az elméleti kutatás folyamata;

november 26.:

Rócut Péter: Az empirikus kutatások formái, folyamata.

Az előadások csütörtöki napokon, délután 2 órakor kezdődnek, a Veres Pálné utcai oktatástechnikai bázison (földszint 36.).

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A szervezők

M. G.

Ez nem az a gólyabál

Tulajdonképpen majd minden feltétel adott volt ahhoz, hogy végre ismét egy jó gólyabálnak adjon ott-hont az egyetem. A személyes tapasztalatok és a megkérdezett vendégek véleménye alapján úgy tűnik, most sem sikerült tökéletesen.

Elsőnek az tűnt fel, hogy viszonylag kevesen jöttek el, még az elsősök közül is csak alig kétharmad. Nem mintha nagyon hiányzott volna, hogy folyton az oldalába könyöklőjenek és a lábára tapodjanak az embernek, de néha úgy tűnt, elveszték az emberek ennyien, egy ekkora épületben. Emlékszem, évekkal ezelőtt még valóságos közelharcot vívtak a hallgatók (főleg az elsőségek) a meghívókért, s télt ház volt a bálon.

Kérdés, miért jöttek ilyen kevesen? A propagandára nem lehet panasz, s a műsor is színesnek látszott. Meg kell azonban jegyezni, nem volt olyan szám, amelyik az est húzóerőjévé válhatott volna — és ez az előzetes hírből is valószínűnek tűnt.

Lehet, hogy a szervezők erről nem tehetnek. Ezen a napon másutt is volt gólyabál, neves együttesek és előadók léptek fel egyetemi klubokban — talán már ide nem volt jobb, akit eljő. Hiszen például a Zenit együttes műsora alatt szinte kongott az ürességtől az aula.

Ettől persze még lehetett volna sikeres a bál, és marandó élményekkel mehetett volna haza a gólyák is. Ehez

lyett mi történt? A többség (?) ugyan többé-kevésbé jól (?) érezte magát, éppen csak nem azt kapta, amit várt. Bolyonganak fel s alá keresve-várva valamit — de nem találták meg és tovább kívágyogtak. Voltak ugyan szép pillanatok — mint az instruktorok műsora, és a diszkó is dicsérhető. Ettől azonban még nem gólyabál a program.

Az elsősök, akikkel beszéltem, mind valami többet, szebbet, ünnepélyesebbet vártak. Külön kérdés lehetne, hogy reális várakozásaik voltak-e, vagy csak a körülmények összeállítások a péntek esti bál ellen.

Emlékszem, valaki azt mondta, ha gólyák eljönnek és jól érzik magukat, akkor már jó a buli és megérte csinálni. Ezzel akár egyet is lehetne érteni, csak akkor ilyen alapon a KDC Konc Zsuzsa koncertjét is gólyabálnak hívhatták volna.

Hozzáteszem, a közönség is más volt mint régen. Például, sokan az alkalomhoz illő öltözék farmert, topit és avangárdot jelentett. Változnak az idők, a szokások, az emberek? Meglehet. S természetesen, önmagában attól, ha másként öltözik a közönség, még nem lett volna jobb a bál. Tulajdonképpen azt tartom a legnagyobb hibának, hogy a jó-rossz hangulat független volt a műsortól, aminek fel kellett volna dobni a megjelentek. Talán ezért is, szerintem — lehet, hogy nincs igazam — nem volt ez gólyabál, csak átlagos gólyabáli. **B. J.**

Megalakul a DSK

Közgyűlés november 17.

Hosszú hetek meddő vitái után úgy tűnik, hogy a DSK (Diáksportkör) megalakításának konkrét lépései következnek. Hogy ez valóban így legyen, szükség van minden sportolni vágyó egyetemista támogatására. Persze előbb magyarázatot kell adni arra a két kérdésre: mi is az a DSK, miért előny az valaki számára, ha tagja lesz a DSK-nak?

A DSK annyival több annál, mint amit most is nagyon sokan üznek hetente egy-két alkalommal tömegsport néven, hogy: — szervezettebb; meghatározott időpontokban egy hozzáértő diák vezetésével rendszeres mozgáslehetőséget biztosít. — Anyagi támogatást ad: egy megalakult DSK az oktatási célra felhasználható személyenkénti 75 forintos összeg 60 százalékát megkapja (körülbelül 80-90 ezer forint), s ezzel önállóan gazdálkodik (például nevezési díjak, mezek, labdák és egyéb felszerelések). — Versenyre való alkalmasságot biztosít: a kialakuló csapatok először házi bajnokságok, később egyetemi, főiskolai versenyek keretében belül mérkőzhetnek meg egymással. — A tornatermet jobban kihasználhatja: az igények szerint minden hétköznap 13 óra 10 perctől 15 óra 30 percig, este edzések után körülbelül 22 órától és egész vasárnap a DSK-é a Kinizsi utcai tornaterem. — Mindenekben maga dönt: rendelkezik az anyagi felhasználásáról, az edzésidőpontok összeállításáról, új körök, szakosztályok megalakításáról. — (Ezt már felve from le): lesz ereje megmozgatni az eddig nem sportolók egy részét.

Figyelembe véve a helyi viszonyokat, előreláthatólag a következő sportágak szakosztályai (mert, hogy ezen az alapon épül fel a DSK) lehetnek működőképesek: — kosárlabda (adott a tornaterem, vannak mezek, labdák) — röplabda (szintén) — labdarúgás (időjárástól függően szabadban, vagy a Kinizsiben, labdák, mezek OK), asztalitenisz (minden felszerelés a Kinizsiben), — úszás (bérletek esetleges anyagi támogatása), — aerobic (tanár megoldható, szivacsok OK), — természetjárás, — sakk, — sí (talán tanszéki lécek kölcsönzése, sífűrészek), — tenisz (a legproblémásabb, pályagondok, lehetséges megoldás más egyetemekkel, konzultáció). Ahhoz azonban, hogy egy szervezett diáksportélet induljon be az egyetemen, azaz megalakulhasson a DSK, a hallgatók 20 százalékának kell aláírnia a belépési nyilatkozatot. Ez nem kevés, közel 500 főt jelent. Ezért lenne szükség végre egy széles körű összefogásra. Most arról van szó, hogy a DSK megalakulásának ténye vagy bukása arra ad választ, van-e igényünk egyáltalán a mozgásra. Egyelőre csak a fent felsoroltak közül állnak rendelkezésre, de ezen az úton is elindulhatunk. A Közgyűlés SC október 26-i elnökségi ülése támogatásáról biztosította az alakulni vágyó DSK-t. Minden fel arra utal, hogy a többi rajtunk mölök. Az alakuló közgyűlés előreláthatólag november 17-én 18 órakor lesz a Kinizsiben. Itt fontos kérdésekben kell döntenünk (például tagdíjak megállapítása, szervezeti-működési szabályzat lefektetése). Akinek kedve van, akár még a szervezésbe is bekapcsolódhat, és a szakosztályok vezetői posztjait is üressék. Ezért minden érdeklődőt szívesen lát Kostyál Ferenc a KISZ-bizottságon, vagy a Kinizsi L 610-ben.

Póór Zoltán

Előre a múltba?

Kissé a mozgalom kezdeti emlékeztető belső mechanizmus bevezetésének részleteiről tárgyalt a KISZ újraorganizálásán fáradozó KISZ-bizottság október 26-i ülésén. A rendszer lényege, hogy a KISZ-bizottsági tagok összekötők segítségével tartják a kapcsolatot a tagsággal. Az összekötők tetszés szerint választhatják ki azt a bizottsági tagot, akivel az információk, kívánságok, akaratok cseréjét kötetlen formában megvalósítják, s ugyanígy történhet ez a tagok és az összekötők esetében. A tagság a különböző tevékenységcentrumokban, általi csoportokban laza szer-

vezetű sejteket alkot, s ha valamely csoportja értelmes funkciót talál, erős belső kapcsolatrendszerrel alakul ki, akkor akár alapszervezetté is alakulhat.

Az egyebek között a testület pénz hiányában elutasította a Tong Long Martial Arts Harcászati Művészetek Szövetségéhez tartozó, a Ráday kollégiumban 1985 óta működő kung fu-csoport 5000 forintos támogatási kérelmét. A KISZ-bizottság azt javasolja a csoportnak, hogy lépjen be az egyetemen megalakuló diáksportklubba, ahol jóval nagyobb eséllyel pályázhat anyagi támogatásra.

SÓ

Nem értem miért szidják annyian az egyetemi konyhát. Én igen kiállok mellette. Nevetséges vád arra hivatkozni, hogy botránnyosan magasak az ételek árai. Ha a hallgatók mára — ruházódásra, könyvekre, szórakozásra, albéltre — nem költenek pénzt, akkor elegendőnek kell lennie havi 800-1000 forintnak az étkezésre. Ennyi pedig mindenkinek rendelkezésre áll. Vagy nem? Melleleg más első osztályú helyen sem olcsóbb az étkezés. Hogy ez nem első osztályú? Hmm.

Az igaz, hogy az ételkiadás színvonala nem kifogástalan, de hát az „Általános kereskedelmi etikett” gyűjteménynek a kiszolgálás udvariasságára vonatkozó tanácsai még nem juthatnak el minden szolgáltató egységhez, mivel ilyen Magyarországon nincs. Tehát a kereskedelemben a legalapvetőbb udvariassági szabályok ismeretének hiányát sem róhatjuk fel az „egyszerű magyar dolgozóknak”, mivel ilyen nekik nem tanítottak, a munkaköri leírásukban nem szerepel.

Méltánytalan vád éri továbbá azt a csodálatos fekete kándúrt, aki az egyetemünk bejáratához (konyha ablakához) helyezte székhelyét. Korántsem a mi konyhánkban híztott ilyen szep kövérre. Nem, ez lehetetlen... Azt is tudom, még a falun töltött nyaraimból, hogy az intelligens macskák csak tiszta edényből hajlandóak enni. Tehát lehetetlen, hogy a mi egyetemünk konyháján táplálkozná. Itt csak hallgatók, oktatók és dolgozók esznek, macskák nem.

Vannak olyanok, akik arra hivatkoznak, hogy több alkalommal félig nyersen kapták a natúrseletet vagy a rántott bordát. Ezek az emberek elfeledkeznek arról, hogy milyen tiszteltetelmű a nemes hagyományok felelevenítése. Gondoljunk csak vissza öseinkre. A honfoglalók talán megölték a húst? Dehogy! Nyereg alatt puhították és nyersen fogyasztották. Nagy teljesítmény, hogy egyetemünk konyhája részben reprodukálni tudja, ezt, szinte konyhaművészeti bravúr.

Azt talán lehetne kifogásolni, hogy válogatni nemigen van mód, csak azt ehetjük, amit kiraktak a pultra. A friss hasábburgonyát nem, csak a hideg főttet és miután elfogyott a hideg főtt, jöhet a kihűlt hasáb. De hát az emeljen szót, aki máshol a kereskedelmünk területén jobbat lát. Továbbá az vesse az első követ a konyha dolgozóira, azért, mert fél 2-kor már az ételek túlnyomó része nem kapható, aki nem fél attól, hogy legközelebb nem szolgálják ki.

Talán az önértében érzékenyebbek kifogásolhatják azt a zsarolás ízű fenyegetést, miszerint, ha felszólalunk a méltánytalanságok ellen nem lesz élelmezési vállalat, ami kiszolgálja. De hát hazánkban szívességet tesz, aki szolgáltatással áll. Legalábbis ezt érzékeltetik, miért pont a mi egyetemünk volna kivétel.

Szóval nincs miért panaszkodjunk. Azaz talán mégis van valami. Nem lehetne egy kicsivel több sóartót kitenni, amiben nem tömb, hanem por alakú só van?

— Bögöly —

Ezzel kapcsolatban kell, hogy megjegyezzük azt, hogy az előfizetéses menü fogyasztói a fenti közléssel ellentétben nagyon meg vannak elégedve az ébéd minőségével, választékos összeállításával és a szíves kiszolgálással, amiért ezúttal is köszönetüket fejezik ki a konyha dolgozóinak.

Pályázati felhívás!

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem pénzügyi tanszéke pályázatot hirdet. A pályázat témakörrel az alábbiak:

Pályázati díjak:

2 db I. díj	20 000 Ft
3 db II. díj	15 000 Ft
4 db III. díj	10 000 Ft

- a monetáris politika és a népgazdasági terv kapcsolata;
- a működő tőke bevonásának helyzete, feltételei, a bővítés lehetőségének feltárása;
- új szervezeti, gazdálkodási és finanszírozási formák a társadalmi közös fogyasztás területén;
- az adóreform várható társadalmi-gazdasági hatásai;
- az infláció, illetve elkerülésének társadalmi és gazdasági következményei;
- új biztosítási formák az új feltételek között;
- a vállalati pénzügyi döntések és a megváltozott gazdasági környezet;
- vállalatok belüli érdekeltségi rendszerei.

A pályázat jellegű, a pályázó adatait (név, munkahely) zárt borítékban kell csatolni. A pályázat terjedelme maximum 40 oldal. Pályázatot csak még nem publikált tanulmány nyújtható be. Munkahelyi feladatokat készített anyagokat, elemzéseket a bírálóbizottság nem fogad el. A pályázatot 1988. I. 31-ig kell az MKKE pénzügyi tanszékére megküldeni. Ünneplés eredményhirdetés 1988. III. 31-én 16 órakor az egyetem tanácstermében.

A pályázatot — külső szakemberek bevonásával — a pénzügyi tanszék oktatói bírálják el.

Varsóba utazhatsz!

A KISZ-bizottság jelentkezéseket vár a varsói egyetem november 24-28. között rendezésére kerülő konferenciájára. Az utazás önköltséges, orosz nyelvtudás szükséges. Jelentkezés a KISZ-bizottságon november 10-ig. Nemzetközi szakbizottság

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
 Felelős szerkesztő:
 FARKASINSZKYNE HALÁY EDIT
 Szerkesztőség:
 Budapest IX., Dimitrov tér 8. 1093
 Telefon: 174-548
 Kiadja a Hirlapkiadó Vállalat
 Budapest VIII., Flaha Lujza tér 3.
 Felelős kiadó:
 VÁGNER FERENC
 vezérigazgató
 87-6462. Szikra Lappnyomda,
 Budapest
 Felelős vezető:
 CSÖNDES ZOLTÁN
 vezérigazgató

Az idei Nobel-díjas

Az 1987. évi közgazdasági Nobel-díjat Robert Solow amerikai közgazdásznak ítelték oda. Életművének ismertetésére következő számunkban visszatérünk.

Sport

Vegyes mérleg

Mialatt nagy viták zajlanak a diáksportkör megalakulása körül, a Közgyűlés Sportklubban zavartalanul folyik az élet. Mind a kosaras, mind a röplabdás lányok tovább halmozzák a sikereiket.

KOSARASAINK az előző héten az MNK-ban a Küller ellen, most vasárnap pedig az EGIS ellen 71:55 (37:37) arányban nyertek. Ez utóbbi rangadó volt, az ellenfél is szeretne feljutni és három volt NB I-es játékos játszik színeikben. Lányaink végig jól és szellemesen játszottak. Legjobb dobók: Szarka 18, Halmy 16. Jól játszott még: Gallai Era és Gebei Ica. A csapat további két rangadó előtt áll, november 6-án MNK, majd november 13-án NB I-es bajnoki mérkőzést játszanak a MAFC ellen és 20-án a Kandó ellen.

A RÖPLABDÁS lányok további három győzelmet arattak, és így csoportjukban a rosszabb szettarány miatt, de veretlenül a második helyen állnak. Ok november 14-én a Ganz Villany csapata ellen várhatóan nagy csatát fognak vívni. Az edző Demó Péter szerint a mi csapatunk az egyetlen aki esélyes arra, hogy megverje a jelenlegi csoportelsőket. Az eredmények: KKG SC—Dunaújváros 3:1, Kalocsa—KKG SC 2:3, KKG SC—Mohács 3:0.

A KOSARAS FIÚK edzője Zsadányi tanár úr azonban nincs megelégedve csapata teljesítményével, a szép szófiú szereplés után három csúfos vereséget szenvedett.

A TENISZ viszont mostoha körülmények között is virágzik. A testnevelés órák keretében az I. és II. éves hall-

gatók a Hamzsabégi úton, III. éves kortól pedig fakultatív módon a Feneketlen-tónál üzhetik a rajongók ezt a sportot. Ez utóbbira február—márciusban tereben készítek fel a jelentkezőket. Jelenleg csak egyetlen egy pályát bérel a klub, de szerencsére mindig akad egy-két szabad pálya. Éppen e létesítményhiány miatt — bár az érdeklődés nagy — sajnos a jelentkezők közül a felkészülés alapján csak 40-50 fő járhat ki a pályára. A diákok rendszeresen nem vesznek részt bajnokságban, a tanárok viszont a Budapest utolsó osztályában játszanak, (mindig az ellenfél pályáján). A nemrég lezajlott egyetemi főiskolák bajnokságban Noszek Péter III. éves hallgató párosban az első helyen végzett.

ASZTALITENISZESEINK azonban nem dicsékedhetnek, a Gammától 10:6-ra kikaptak. A vereség ellenére Grósz Jutka és Muraközy Dóra játékaikat jónak ítélték az edzőjük. Az említett meccseket a Kinizsi utcában játszik, szeretettel várunk minden érdeklődőt és lelkes szurkolót.

H. K.

750 ezer kilométer, elismerő oklevél

Szekeres Béla, az egyetemi autóbusz vezetője 750 ezer km-es balesetmentes vezetéseért elismerő oklevelet kapott. Gratulálunk!

A társadalomtudományi klub programjából

November 9. hétfő: Fülöp Mihály: Az 1947-es párizsi békeszerződés

November 11. szerda: Romics Ignác: Gróf Bethlen István vitatott személyisége

November 16. hétfő: Csáki Csaba: Kérdőjelek az egyetemi reform körül

November 18. szerda: Vigh Károly: A magyar történelem alternatívái a Horthy-korszakban

Az estek 19 órai kezdettel a Makarenko utca 20. alatti színházteremben kerülnek sorra.

Felhívás az I. országos környezettudományi diákkonferencián való részvételre

A konferencia megrendezésének célja, hogy a környezetvédelem, a környezetgazdálkodás és az azt megalapozó, illetve segítő tudományok tárgykörében az egyetemi-főiskolai tanulmányok során képzett értékes alkotások áttekintésére, megismertetésére, hasznosítására lehetőséget teremtsen. Tegye lehetővé a pályázók egymás közötti tapasztalatcseréjét, más szakterületekkel való kapcsolataik kiértékelését, ösztönözze több hasonló tárgyú munka születését.

E célok érdekében az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal a Művelődési Minisztériummal, a KISZ Központi Bizottságával, az Országos Tudományos Diákköri Tanácsal közösen, egyéb állami és társadalmi szervek támogatásával megrendezi az I. országos környezettudományi diákkonferenciát.

A konferenciára a természet-, a társadalom-, az agrár-, a műszaki, az orvos- és egyéb tudományok területén 1985-1988-1987. években készült dolgozatokkal (TKK-dolgozat és szakdolgozat) lehet pályázni. A pályamű legyen elméletileg megalapozott, tudományosan értékelhető, és kidolgozása tükrözze a szerző kutatómunkájának alaposságát, segítse idősebb környezeti- és természetvédelmi problémák, feladatok megoldását.

A pályamunkák benyújtásának határideje (utolsó postázási nap) 1988. január 10. Cím: Környezetgazdálkodási Kutatószak Programirodája, Budapest, Agó u. 4. 1112.

A pályázat formai követelményei: a pályázatot két példányban kell beküldeni, egyoldalas összefoglaló, rövid tanszéki vagy intézményi ajánlással, a pályázó nevének és postacímének feltüntetésével. A konferencia időpontja: 1988. május 6-7-8. Az országos konferencián a bírálóbizottság által bemutatásra alkalmasnak ítélt dolgozatok szerzői tartanak ismertetőt. Az el nem fogadott pályamunkákat az előző évi véleményével a szerzőnek visszaküldjük. A sikeres pályamunkák alkotói a konferencián a rendezők költségén vesznek részt. Dolgozataikat a helyszínen visszakapják. A legjobb dolgozatok méltó díjazásáról az OTDK-hoz hasonló módon (díjak 1000-tól 4000 forintig) a meghirdető szervek gondoskodnak, publikálásukhoz segítséget adnak, hasznosításukat elősegítik. Ezúton kérjük a felkutatási intézmények tudományos diákkörében tevékeny hallgatókat és volt hallgatókat arra, hogy részvételükkel, valamint az oktatókat, az állami, párt- és KISZ-vezetőket arra, hogy sokoldalú segítséggel járuljanak hozzá az országos környezettudományi diákkonferencia céljainak megvalósításához, a tanszakszűrés sikeréhez.

Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal
 Művelődési Minisztérium
 KISZ Központi Bizottsága
 Országos Tudományos Diákköri Tanács

A 70 évről

Az Általános Kar 1. Sz. pártalapszervezete kerekasztal-beszélgetés formájában emlékezik meg a nagy októberi szocialista forradalom 70. évfordulójáról — november 12-én, 14 órakor a tanári klubban. Vitaindítót tart Herédi István: A „peresztrójka” viszonya a forradalom lenini, sztálini és későbbi szakaszaihoz címmel. M. Sz. Gorbacsov november eleji beszéde alapján. A vitaíndítót korreferátumok és vita követi.

1. sz. pártalapszervezet